

Latvija 100

Valsts kase

Valsts kases 2017. gada publiskais pārskats

Saturs

<i>Pārskatā lietotie saīsinājumi</i>	3	4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija	25
Valsts kases pārvaldnieka ziņojums	4	4.1. Darbības principi un attīstības virzieni	25
Valsts kasei – 100	5	4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā	25
Valsts kases darbības stratēģija	7	4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā	26
Valsts kases juridiskais statuss, struktūra	8	4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros	27
Valsts kases darbība 2017.gadā	10	4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam	27
1. Valsts budžeta izpilde	10	4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā	27
1.1. Darbības principi un attīstības virzieni	10	5. Grāmatvedības uzskaites pakalpojums	28
1.2. 2017.gada valsts budžeta izpildes organizācija	10	5.1. Darbības principi un attīstības virzieni	28
1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība	11	5.2. Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma pilotprojekts	28
1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē	13	5.3. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā	28
2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadība	14	6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība	29
2.1. Darbības principi un attīstības virzieni	14	6.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums	29
2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas	15	6.2. Personāls un personāla vadība	40
2.3. Valsts aizņēmumu vadība	16	6.3. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība	41
2.4. Valsts parāda portfeļa vadība	20	6.4. Iekšējās kontroles sistēma	41
2.5. Naudas līdzekļu vadība	21	Komunikācija ar sabiedrību	42
2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā	21	Valsts kases 2018.gada attīstības prioritātes	43
3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadība	22		
3.1. Darbības principi un attīstības virzieni	22		
3.2. Valsts vārdā sniegtie galvojumi	22		
3.3. Valsts aizdevumi	23		
3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts aizdevumu un galvojumu vadībā	24		

Pārskatā lietotie saīsinājumi

ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
EUROSTAT	Eiropas Savienības Statistikas birojs
IKP	Iekšzemes kopprodukts

Mērvienības

EUR	<i>euro</i> , oficiālā ES naudas vienība
-----	--

© Pārpublicēšanas un citēšanas gadījumā obligāta atsauce uz Valsts kasi kā datu avotu.

Publikācijā iekļautie dati turpmākajās publikācijās var tikt precizēti. Valsts kase neatbild par zaudējumiem, kas radušies publikācijas lietošanas rezultātā. Šo dokumentu nedrīkst pavairot, izplatīt komerciālos nolūkos vai kā citādi publicēt bez Valsts kases piekrišanas.

© Dizains: SIA "Dizaina stratēģija"

© Foto: Valts Kleins (portrets)

Valsts kases pārvaldnieka ziņojums

Uzsākot Latvijas valsts simtgades – 2018. gadu – šajā pārskatā atskatāties ne tikai uz 2017. gadā paveikto, bet ar interesi ielūkojamies arī tālajā 1918. gadā, kad ar Latvijas Republikas Pagaidu valdības 1918. gada 18. decembra lēmumu Finanšu ministrijas pārraudzībā izveidota Valsts kase, kurā vairākas privātpersonas un latviešu kredītiestādes 1918. gada nogalē iemaksāja pirmos ziedojumus un aizdevumus nepieciešamajiem jaunās valsts izdevumiem, bet vēlāk tā pārraudzīja visu valsts ieņēmumu un izdevumu plūsmu, ko noteica 1919. gada 25. martā valdības apstiprinātais rīkojums par Valsts kases iekārtu. Valsts kases lomu neatkarīgas Latvijas valsts izveides procesā ieskicējam gan šī pārskata nodaļā “Valsts kasei – 100”, gan sniedzam paralēlu vēsturisku ieskatu raksturīgāko Valsts kases funkciju realizācijā pirms 100 gadiem atsevišķās šī pārskata nodaļās.

2017. gads Valsts kasē aizritēja stratēģisko mērķu un uzdevumu izvērtēšanas zīmē. Izstrādājot Valsts kases darbības stratēģiju 2017.–2019. gadam, kopīgi, iesaistot ikvienu darbinieku, analizēta un pārskatīta iestādes stratēģiskā virzība, apzinātas attīstības iespējas: izvērtēti iekšējo auditu secinājumi un ieteikumi, procesu mērījumi un riski, lēmumi par iekšējo procesu optimizēšanu un ietaupīto resursu novirzīšanu Valsts kases projektiem, attīstībai un pārmaiņu vadībai, jaunu iniciatīvu izvirzīšanai, kā arī Valsts kases virsmērķa, vīzijas un stratēģisko prioritāšu pārskatīšanai. Ņemtas vērā globālās tendences, politiskie, juridiskie, ekonomiskie, sociālie un tehnoloģiskie ietekmes faktori un inovācijas tehnoloģiju jomā, kas ietekmē finanšu nozari un pakalpojumu sniegšanu.

Valsts attīstībā 2017. gads iegāja vēsturē ar spēcīgāko ekonomikas izaugsmi pēdējo sešu gadu laikā, ko sekmēja Eiropas Savienības ekonomiskā izaugsme, labvēlīga finansiālā vide, ko nodrošināja arī Eiropas Centrālās bankas monetārās politikas lēmumi, nosakot negatīvas īstermiņa noguldījumu likmes un īstenojot valsts sektora vērtspapīru iegādes programmu.

Valsts aizņemšanās stratēģiskā mērķa – panākt valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājumu vidējā termiņā, nodrošinot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar iespējami izdevīgiem nosacījumiem – sasniegšanai 2017. gadā Valsts kase veica aizņēmumus starptautiskajos finanšu tirgos 1 mljrd. *euro* apmērā, emitējot papildu laidienus apgrozībā esošajām 10 gadu un 20 gadu eiroobligācijām, kā arī pirmo reizi

Latvijas vēsturē emitējot īpaši gara termiņa – 30 gadu – eiroobligācijas 500 milj. *euro* apmērā, izmantojot labvēlīgo situāciju finanšu tirgos zemo procentu likmju fiksēšanai ilgtermiņā.

2017. gadā Valsts kase sekmīgi pievienojās jaunizveidotajai Baltijas depozitārajai institūcijai Nasdaq CSD, kuras vērtspapīru norēķinu sistēma pilnībā atbilst Eiropas mēroga vērtspapīru norēķinu platformas prasībām. Šis uzskatāms par nozīmīgu Baltijas kapitāla tirgus integrācijas projektu, nodrošinot vienotu vērtspapīru norēķinu standartu pielietošanu.

Šogad Valsts kase noslēgs četru gadu garumā realizēto prioritāro pasākumu finanšu pārskatu augsta līmeņa atbilstībai starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem. Realizējot pasākumu, investori un starptautiskās reitingu aģentūras saņems informāciju (pārskatus) par valsts finanšu stāvokli, kas atbilst labākajai starptautiskajai praksei un ir salīdzināma starptautiskajiem, un tas ir nozīmīgs priekšdarbs Eiropas publiskā sektora grāmatvedības standartu ieviešanai. 2017. gadā realizēts pasākuma trešais posms – izstrādātas rokasgrāmatas grāmatojumiem, ar grāmatvedību un budžeta izpildes uzskaiti un uzrādīšanu pārskatos saistītajām darbībām, t.sk. revidentu lietošanai un informācijas sistēmu izstrādātājiem un ieviešējiem.

Īstenojot nozīmīgu valsts pārvaldes pilotprojektu centrālo valsts iestāžu un to padotības iestāžu grāmatvedības uzskaites funkcijas centralizācijai, Valsts kase izstrādāja grāmatvedības pakalpojuma sniegšanas tiesisko regulējumu, vienotus grāmatvedības uzskaites procesus un kārtību, ar atbildības uzskaiti saistītos personālvadības procesus un ieviesa tehnisko risinājumu, lai no 2018. gada pilotprojektā iesaistītajām iestādēm – Valsts kancelejai, Valsts administrācijas skolai, Pārresoru koordinācijas centram un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei – nodrošinātu grāmatvedības uzskaites pakalpojumu.

Līdz ar Valsts kases sagatavoto noslēguma dokumentu iesniegšanu Eiropas Komisijā oficiāli slēgts Eiropas Savienības fondu 2007.–2013. gada plānošanas periods, sniedzot ievērojamu ieguldījumu valsts tautsaimniecības attīstībā un sabiedrības

labklājības celšanā. Revīzijas iestāde atzinusi, ka Valsts kases sagatavotās noslēguma izdevumu deklarācijas sniedz patiesu priekšstatu par veiktajiem izdevumiem programmas ietvaros, izdevumi ir veikti likumīgi un pareizi, apliecinot valsti izveidotās Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas atbilstību un efektivitāti. Pateicoties izveidotajai un atbilstīgi novērtētajai vadības un kontroles sistēmai, 2017. gadā Latvija bija viena no nedaudzajām Eiropas Savienības dalībvalstīm, kas Eiropas Savienības fondu 2014.–2020. gada plānošanas periodā iesniedza kontu slēguma dokumentāciju.

Valsts kases 2017. gadā paveikto atzinīgi novērtējuši ārējie auditori – 2018. gada februārī sekmīgi noslēdzās kvalitātes vadības sistēmas un informācijas drošības pārvaldības sistēmas (integretās vadības sistēmas) uzraudzības audits. “*Bureau Veritas Latvia*” auditori atzina, ka ieviestā vadības sistēma ir efektīvi uzturēta un pārraudzīta, notiek ārējo un iekšējo faktoru ietekmes pārraudzība un risku vadība. Valsts kases vadības sistēma novērtēta kā labās prakses piemērs.

Valsts kases vadība izsaka pateicību ikvienam darbiniekam par profesionalitāti, izpratni un ieinteresētību iestādes procesu nodrošināšanā un attīstīšanā, kas ir garants stratēģisko mērķu sasniegšanai un kvalitatīvai uzdevumu izpildei ikdienā.

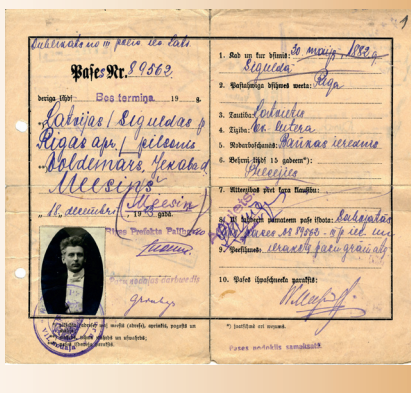

Pārvaldnieks
Kaspars Āboliņš
 Rīgā 2018. gada 24. aprīlī

Valsts kasei – 100

Valsts kases vēstures aizsākumi datējami ar 1918.gada 19.novembri, kad izveidota Finanšu ministrija ar četriem departamentiem, tai skaitā – Valsts kases departamentu. Valsts kase faktiski savu darbību sākusi 1918.gada 18.decembrī. 1919.gada 1.janvārī Valsts kase bija spiesta pārtraukt darbību un evakuēties uz Kurzemi. Pēc īsas uzturēšanās Jelgavā tā savu darbību līdz 1919.gada 16.aprīlim turpināja Liepājā, bet tā paša gada jūlijā sākumā kopā ar Pagaidu valdību atgriezās Rīgā.

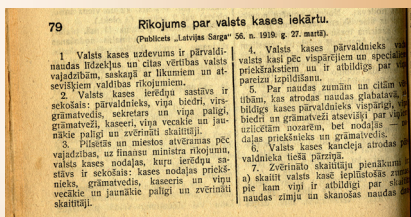
Valsts kasei – 100

Valsts kases pirmā pārziņa jeb valsts galvenā kasiera amatā tika apstiprināts bijušais Krievijas Valsts bankas Rīgas nodaļas direktors Voldemārs Miesiņš, kurš iecēla amatā Valsts kases nodaļu pārziņus vairākas apriņķu pilsētās.

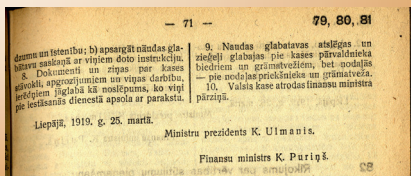

1.attēls.
Voldemārs Miesiņš,
pirmais Valsts kases pārvaldnieks
(Avots: Latvijas Valsts vēstures arhīvs)

1919.gada 25.martā izdots "Rīkojums par Valsts kases iekārtu", kurā noteikts Valsts kases uzdevums – pārvaldīt naudas līdzekļus un citas vērtības valsts vajadzībām.

2.attēls.
1919.gada 25.marta
"Rīkojums par Valsts kases iekārtu"
(Avots: Latvijas Valsts vēstures arhīvs)

1922.gada 1.aprīlī Valsts kases departaments likvidēts un tā funkcijas nodotas Valsts Krāj- un Kreditbankai, uz kuras bāzes, pārņemot tās aktīvus un pasīvus, 1922.gada 1.novembrī izveidota Latvijas Banka.

1922.gada 1.decembrī Finanšu ministrijas Kredīta departamenta sastāvā izveidota Valsts kases departamenta valsts grāmatvedības un valsts budžeta nodaļa.

1927.gada 1.februārī Finanšu ministrijas Kredīta departaments likvidēts un tā funkcijas nodotas Valsts saimniecības departamentam. Šī departamenta Valsts budžeta nodaļas pārziņā atradās Valsts grāmatvedība un Valsts kase.

Laika posmā no 1927. līdz 1928.gadam budžeta kases funkciju izpildi veic bankas, bet no 1928. līdz 1992.gadam – centrālā banka. Mūsdienīgas Valsts kases izveides sākumu iezīmē Starptautiskā Valūtas fonda tehniskās palīdzības misija, kas 1992.gadā ierosina izveidot Latvijā Valsts kasi kā patstāvīgu iestādi, un Finanšu ministrija kopīgi ar Starptautiskā Valūtas fonda tehniskās palīdzības misijām sagatavoja Valsts kases izveidošanas projektu. Latvijas Republikas Ministru Padome pieņēma lēmumu (1992.gada 28.decembrī, Nr.557) "Par Valsts kases funkciju nodošanu Finanšu ministrijai", nosakot valsts budžeta kases funkciju izpildes pakāpenisku pārņemšanu no Latvijas Bankas, lai nodrošinātu budžeta resursu akumulēšanu izdevumu finansēšanai, kā arī valsts budžeta līdzekļu pilnīgu uzskaiti. Kopš 1997.gada Valsts kase ir patstāvīga Finanšu ministrijas padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde.

Par Latvijas kā neatkarīgas valsts finanšu saimniecību var runāt no 1918.gada 18.novembra, kad līdz ar Latvijas Republikas proklamēšanu tika izveidota valsts Pagaidu valdība, kuras sastāvā esošie ministri (t.sk. finanšu ministrs), neraugoties uz sarežģīto iekšpolitisko un ārpolitisko situāciju, sāka valsts izpildvaras – ministrijas (t.sk. Finanšu ministrijas) veidošanu un to pārziņā esošo nozaru administrēšanu.¹

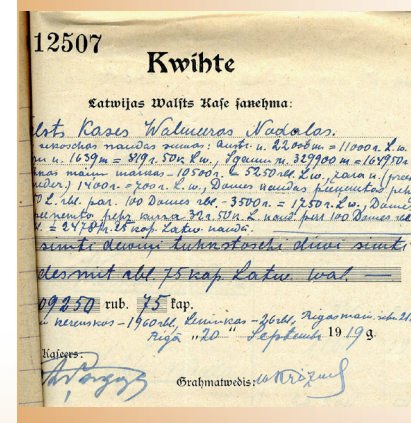
Finanšu ministrijas organizēšana sākās tūlīt pēc Latvijas Republikas proklamēšanas un Pagaidu valdības izveidošanas, kad gan centrālajā aparātā, gan izveidotajās Valsts kases nodaļās un nodaļu administrēšanas institūcijās darbā tika pieņemti pirmie ierēdņi. Šo darbu nācās pārtraukt 1918.gada nogalē, kad sākās Brīvības cīņās. Tālāk Finanšu ministrijas veidošanās atjaunojās 1919.gada jūlijā pēc Latvijas Republikas Pagaidu valdības atgriešanās Rīgā.²

Ar Latvijas Republikas Pagaidu valdības 1918.gada 18.decembra lēmumu Finanšu ministrijas pārraudzībā tika izveidota Valsts kase, kas sāka darbu Vecrīgā, Lielajā Pils ielā 12 un kurā vairākas privātpersonas un latviešu kredītiestādes 1918.gada nogalē iemaksāja pirmos ziedojumus un aizdevumus nepieciešamajiem jaunās valsts izdevumiem. Vēlāk Valsts kase pārraudzīja visu valsts ieņēmumu un izdevumu plūsmu, ko noteica 1919.gada 25.marta valdības apstiprinātais rīkojums par Valsts kases iekārtu.³

Valsts kasei – 100

Nr.	Valsts ieņēmumu avotu nosaukums	Mēnesis uz valsts kasi 1919.		Kopējais	
		Oktobris 1919.	Novembris 1919.	Oktobris 1919.	Novembris 1919.
1.	Latvijas nauda	112539	5185	115724	18994
2.	Krievu zelta nauda	555	96	644	644
3.	Krievu (zelta) nauda	163 20	—	163 20	—
4.	Krievu nauda	50	—	50	—
5.	Ķīniešu nauda	20635 75	1670	22052 75	2914 50
6.	Jaunās domes nauda	20150	—	20150	—
7.	Jaunās domes nauda	940 51	52	942 51	25 942 26
8.	Ķīniešu nauda	17	—	17	—
Kopā:		241471 96	1457	241918 96	2914 75

Pirmie Latvijas valsts ieņēmumi bija Vācijas valdības pagaidu pilnvarotā pārstāvja Augusta Vinniga izrakstītais avanss (čeki par 1 milj. ostermarkām), tabakas fabrikantu Volfsmīta, Valeikas un Rutenberga iemaksātā akcīzes nodokļa summa (45 860 osterbruļi), vairāku latviešu kredītiestāžu aizdevums (260 tūkst. osterbruļi), divu sieviešu ziedotās divas cariskās Krievijas zelta monētas un pret apgrozībā esošo naudu iemainītās 5 vai 6 angļu mārciņas, ko veica kāda angļu karakuģa virsnieki. Savukārt pirmās izmaksas kā Pagaidu valdības honorārus 300 un 1600 osterbruļi apmērā no Valsts kases saņēma attiecīgi mākslinieks Ansis Crulis, kas bija izstrādājis pirmās Latvijas pastmarkas zīmējumu, un mākslinieks Jāzeps Grosvalds, kas bija pirmā Latvijas Republikas ģerboņa autors.

3. un 4.attēls.
Valsts kases dokumenti un veidlapas
1919.gadā
(Avots: Latvijas Valsts vēstures arhīvs)

¹ Urtāns Aigars. Manuskripts: Latvijas finanšu un Finanšu ministrijas vēsture, 2008.

² Turpat. ³ Turpat.

Valsts kasei – 100

Valsts kases
2017. gada
publiskais pārskats

Uzsākot darbu, Finanšu ministrijai struktūrvienības pārzināja katru savu finanšu jomu. 1918. gada nogalē, 1919. un 1920. gadā valsts finanšu sistēma Latvijā tika organizēta bez valsts budžeta, bet pēc likuma par valsts budžetu pieņemšanas 1921. gadā Kredīta departamenta sastāvā tika izveidota Valsts kases nodaļa un Valsts vienotās grāmatvedības nodaļa, bet atsevišķi tika nodalīts Valsts kases departaments, kas pārzināja galveno Valsts kasi Rīgā, kas kopš 1919. gada vasaras atradās Irētā ēkā Aleksandra ielā (tag. Brīvības ielā) 64/66, un tās nodaļas visā Latvijā. Valsts kasē un tās nodaļās 1920. gada 1. septembrī bija nodarbināti 335 darbinieki.⁴

1919. gada 1. aprīlī Latvijas valdība pieņēma lēmumu par Valsts krājkašes izveidošanu, kam bija atļauts pieņemt neierobežotu noguldījumu daudzumu. Šī krājiestāde darbu sāka tā paša gada jūlijā–augustā, kad pie vairākām Valsts kases nodaļām Latvijas pilsētās tika atvērtas arī vairākas krājkašes nodaļas, kam 1921. gada 30. jūnijā bija piešķirtas tiesības veikt visas banku operācijas. Kopš 1921. gada 18. augusta tā tika pārveidota par Valsts Krāj- un Kredītbanku, kas no 1922. gada 23. februāra pildīja arī Valsts kases funkcijas. Līdz ar līdzsvara panākšanu valsts budžetā un papirnaudas drukāšanas pārtraukšanu sakarā ar saimnieciskās dzīves attīstību pieauga vajadzība pēc stabiliem apgrozības līdzekļiem, tādējādi radās nepieciešamība dibināt valsts emisijas iestādi. 1922. gada 19. septembrī Ministru kabinets pieņēma lēmumu par neatkarīgas valsts emisijas bankas – Latvijas Bankas dibināšanu. Latvijas Banka pārņēma visus likvidējamās Valsts Krāj- un Kredītbankas aktīvus un pasīvus, kā arī tai bija jāpilda valsts kases operācijas. Šī valstiski svarīgā reorganizācija notika Kredīta departamenta vadībā. Īpaša Kredīta departamenta funkcija divdesmitajos gados bija valsts budžeta apsaimniekošana un valsts vienotās grāmatvedības nodrošināšana. Divdesmito gadu nogalē, veicot vairākas Finanšu ministrijai deva tiesības izlaist apgrozībā iespēstās Latvijas maiņas zīmes un Latvijas Valsts kases zīmes 25 milj. rubļu kopvērtībā. Ar likumu tika noteikts gan Latvijas

rubļa oficiālais kurss, gan arī tas, ka jauniespiestās naudas zīmes līdzās citām ir likumīgs maksāšanas līdzeklis Latvijā.⁶

Naudas emisijas tiesības Latvijas Republikā piederēja Finanšu ministrijai, un pēc darbības uzsākšanas 1922. gada 1. novembrī – arī Latvijas Bankai. Tādējādi Latvijas naudas sistēmu veidoja Latvijas Valsts kases zīmes (5, 10 un 20 latu nominālvērtībā, kuru kopsumma apgrozībā nedrīkstēja pārsniegt 48 milj. latu) un monētas, kā arī Latvijas Bankas zīmes (10, 20, 25, 50, 100 un 500 latu banknotes), kam bija zelta segums.⁷

5. attēls.
Latvijas Valsts kases 500 rubļu naudas zīme (averss) ar
finanšu ministra Kārļa Puriņa un Valsts kases pārvaldnieka
Kārļa Vanaga parakstu

Valsts kasei – 100

1919. gada 22. martā Latvijas Pagaidu valdība Liepājā pieņēma lēmumu par Valsts vērtspapīru spiestuvi un sāka iespiest pirmās Latvijas Valsts kases zīmes, zīmognodokļa markas u.c. valsts vērtspapīrus, kam bija jāvairo Latvijas valsts ieņēmumi. Vienlaicīgi 1919. gada 22. martā tika pieņemts arī likums par Latvijas Valsts kases zīmēm, kas nodrošinātas ar visiem valsts īpašumiem un ieņēmumiem, un minētais valdības rīkojums Finanšu ministrijai deva tiesības izlaist apgrozībā iespēstās Latvijas maiņas zīmes. Ar likumu tika noteikts gan Latvijas rubļa oficiālais kurss, gan arī tas, ka jauniespiestās naudas zīmes ir likumīgs maksāšanas līdzeklis Latvijā līdzās daudzām citām naudas zīmēm, kuru apgrozība Latvijā šajā laikā atstāja nelabvēlīgu iespaidu uz Latvijas rubļa kursu. Tomēr jaunās Valsts kases zīmes 1919. gada pirmajā pusē neviens uzticību iedzīvotājos, un tie joprojām vairāk uzticējās caniskās Krievijas rubļiem un Pirmā pasaules kara laikā vācu okupācijas varas izlaistajām ostmarkām.

Saimnieciskās krīzes laikā Finanšu ministrija izmantoja arī savas tiesības emitēt valsts kases zīmes un metāla monētas. Tādējādi papildus tika emitēta nauda par apmēram 12 milj. latu. Tas izraisīja inflāciju, kas trīsdesmito gadu vidū radīja lata kursa izmaiņu – notika tā devalvācija (atcēla lata zelta standartu un piesaistīja latu britu sterliņu mārciņai). Veiktā lata devalvācija 1936. gadā bija piespiedu solis, jo pēc ekonomiskās krīzes trīsdesmito gadu pirmajā pusē pasaules tirgū bija radusies Latvijai nelabvēlīga situācija, kuru valdība nevarēja ietekmēt. Līdz ar to palielinājās valsts ārējais parāds.⁸

Lielu izdevumu daļu valsts budžetā divdesmito gadu pirmajā pusē veidoja arī valsts iepriekšējo gadu aizņēmumu atmaksā gan iekšzemes, gan ārvalstu kreditoriem. 1922. gada 1. aprīlī Finanšu ministrijai Kredīta departaments valsts vārdā pārņēma visas likvidēto valsts uzņēmumu parādsaistības un turpināja parādu atmaksu dažādiem kreditoriem. Valsts ārējais parāds Eiropas valstīm par valsts pastāvēšanas sākumposmā saņemto dažāda veida ārvalstu palīdzību un kredītiem bija sasniedzis ievērojamus apjomus – 116,4 milj. latu (maksimālā summa 1921.–1922. gadā) un tā pakāpeniska atmaksāšana sākās 1924. gadā. Ārējā parāda atmaksā labvēlīga situācija bija izveidojusies saimnieciskās krīzes gados: 1930. gada sākumā Latvijas valsts ārējais parāds bija 110 milj. latu, bet 1934. gada 1. janvārī – 79,12 milj. latu – parāda atmaksāšana notika, izmantojot Anglijas sterliņu mārciņas un ASV dolāru devalvēto kursu, kamēr lata kurss mainīts netika. Līdz trīsdesmito gadu beigām Latvijas valsts bija atmaksājusi 1918. gada valsts neatkarības 5% aizņēmumu un 1920. gada valsts iekšējo 4% aizņēmumu. 20. gs. trīsdesmito gadu nogalē bija samazinājies arī valsts ārējais parāds: līdz 1939. gadam tas bija 123,2 milj. latu.⁹

Pirmo likumu par valsts budžetu Satversmes sapulce pieņēma 1921. gada 26. aprīlī. Tas noteica budžeta periodu, valsts budžeta veidošanas un apstiprināšanas kārtību, kā arī tā izpildes uzraudzību. Pēc valsts budžeta apstiprināšanas Saeimā finanšu ministrs parakstīja rīkojumu par kredītlīnijas atvēršanu Valsts Krāj- un Kredītbankā, no 1922. gada – Latvijas Bankā. Budžeta gadam beidzoties, finanšu ministrs slēdza visus neizlietos kreditus un valsts kases atlikumu ieskaitīja Valsts rezerves fondā. Saskaņā ar valsts budžeta likumdošanu sava budžeta saimniecība bija noteikta arī pagastu un pilsētu, kā arī līdz 1935. gada 1. oktobrim – apriņķu pašvaldībām. Pašvaldībām izsniegtie aizdevumi saskaņā ar 1931. gada 10. februāra likumu tika ņemti no divdesmito gadu sākumā izveidotā Valsts saimnieciskās dzīves atjaunošanas fonda. Ar šo pašu likumu pašvaldībām par 20% tika atļauts paaugstināt to noteiktos vietējos nodokļus un komunālās nodevas.¹⁰

Pēc 1934. gada 15. maija apvērsuma Ministru kabinets pilnībā pārņēma visas ar valsts budžetu saistītās funkcijas. Valsts budžeta apsaimniekošanā lielu ietekmi valstī ieguva finanšu ministrs un Finanšu ministrija, kas pārzināja valsts budžeta izstrādāšanu un tā apsaimniekošanu.¹¹

⁴ Urtāns Aigars. *Manuskripts: Latvijas finanšu un Finanšu ministrijas vēsture, 2008.*

⁵ Turpat. ⁶ Turpat. ⁷ Turpat. ⁸ Turpat. ⁹ Turpat. ¹⁰ Turpat. ¹¹ Turpat.

Valsts kases darbības stratēģija

Valsts kases darbība un stratēģiskā virzība realizēta saskaņā ar finanšu ministra apstiprinātajā "Valsts kases darbības stratēģijā 2017.-2019.gadam" izvirzītajiem stratēģiskajiem mērķiem un uzdevumiem Valsts kases darbības jomās, kā arī atbilstoši Valsts kases nolikumā noteiktajām funkcijām un uzdevumiem un to izpildei plānoto finansējumu.

Stratēģijas izstrādes gaitā 2017.gadā analizēta un pārskatīta iestādes stratēģiskā virzība, apzinātas attīstības iespējas. Ņemtas vērā globālās tendences un inovācijas tehnoloģiju jomā, kas ietekmē finanšu nozari un pakalpojumu sniegšanu (politiskie, juridiskie, ekonomiskie, sociālie, tehnoloģiskie u.c. ietekmes faktori).

Valsts kases stratēģiskais virsmērķis – droša un efektīva valsts finanšu pārvaldība sabiedrības interesēs.

Valsts kases darbības virzieni:

- 1) valsts budžeta izpilde, nodrošinot efektīvu un saimniecisku budžeta izpildi, Valsts kases sniegto pakalpojumu atbilstību labākajai finanšu vadības praksei;
- 2) valsts parāda un naudas līdzekļu vadība, savlaicīgi nodrošinot finanšu resursu pieejamību finansēšanas nepieciešamības segšanai ar zemām valsts parāda apkalpošanas izmaksām ilgtermiņā, ierobežojot finanšu riskus un vienlaikus sekmējot iekšējā finanšu tirgus attīstību;

- 3) valsts aizdevumu un galvojumu vadība, nodrošinot valsts aizdevuma pretendentiem pieejamību finanšu resursiem (t.sk. ilgtermiņa) valsts aizdevuma veidā ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem, sniedzot kvalitatīvu pakalpojumu, kā arī nodrošinot savlaicīgu valsts galvojuma sniegšanas procesu, vienlaikus ierobežojot valsts aizdevuma un valsts galvojuma kredītrisku;
- 4) ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija, organizējot un standartizējot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkciju izpildi tā, lai nodrošinātu piešķirēj institūciju un Latvijas Republikas normatīvajos aktos iekļauto prasību ievērošanu, savlaicīgu līdzekļu saņemšanu no piešķirēj institūcijām un minimizētu pieļaujamo risku neatbilstoši veikto izdevumu deklarēšanai;
- 5) grāmatvedības uzskaites pakalpojums, sniedzot efektīvu un kvalitatīvu grāmatvedības uzskaites pakalpojumu valsts pārvaldes iestādēm.

Valsts kase stratēģisko mērķu sasniegšanā ievēro vienotus iestādes darbības principus:

- 1) personāla vadībā;
- 2) darba vides un organizācijas kultūras veidošanā;
- 3) klientu apkalpošanā;
- 4) kvalitātes, projektu un risku vadībā;
- 5) iekšējā kontrolē;
- 6) informāciju tehnoloģiju efektīvā pārvaldībā un informācijas drošībā;
- 7) Valsts kases tēla veidošanā;
- 8) labās prakses piemērošanā un nodošanā, starpiestāžu sadarbībā un komunikācijā.

Valsts kases stratēģiskās prioritātes ir:

- 1) cilvēkresursu kapitāla efektīva vadība, veicinot vadītāju līderību un visu līmeņu darbinieku attīstību un iesaistīšanos Valsts kases mērķu sasniegšanā;
- 2) Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes un pieejamības efektīva nodrošināšana, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas;
- 3) valsts finanšu pārvaldības procesu droša un efektīva vadība un uzraudzība sabiedrības interesēs.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kase ir Finanšu ministrijas pakļautībā esoša tiesās pārvaldes iestāde, kuras darbības mērķis ir efektīva valsts pārvaldes funkciju īstenošana valsts finanšu vadības jomā.

Valsts kases darbu vada pārvaldnieks. Pārvaldnieku ieceļ un atbrīvo no amata finanšu ministrs.

Valsts kasei ir šādas funkcijas:

- 1) valsts budžeta izpildes un finanšu uzskaites organizēšana;
- 2) asignējumu piešķiršana un maksājumu veikšana no valsts budžeta ieņēmumiem;
- 3) valsts parāda vadība;
- 4) normatīvajos aktos noteikto ES politiku instrumentu, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas un nacionālās atbildīgās amatpersonas uzdotās nacionālā fonda funkcijas;
- 5) citas normatīvajos aktos noteiktās funkcijas.

Valsts kases juridisko statusu, funkcijas, uzdevumus, kompetenci un tiesības nosaka Ministru kabineta 2004. gada 3. augusta noteikumi Nr.677 "Valsts kases nolikums".

Valsts kases struktūru, darba organizāciju nosaka Valsts kases reglaments.

Lai maksimāli ierobežotu finanšu riskus, Valsts kases struktūra ir izveidota pēc funkciju nodalīšanas principa (atbilstoši labākajai praksei finanšu institūcijās un Eiropas parāda vadības birojos):

- 1) klientu apkalpošana un finanšu darījumi;
- 2) finanšu risku vadība;
- 3) norēķini, uzskaitē un pārskati.

Vienota lēmuma pieņemšanai 2017. gādā darbu turpināja šādas komitejas:

Audita komiteja – lai veicinātu efektīvu iekšējā audita funkcijas īstenošanu Valsts kasē un Valsts kases izveidotās iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanu, lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, resursu aizsardzību, efektīvu kontroles pasākumu izveidošanu un uzturēšanu.

Informācijas sistēmu izmaiņu vadības komiteja – lai nodrošinātu koordinētu Valsts kases informācijas sistēmu izmaiņu vadību.

Kreditkomiteja – lai veicinātu Valsts kases sadarbības partneru kredītriska vadību, koordinētu Valsts kases struktūrvienību darbību.

Krīzes pārvaldības komiteja – lai nodrošinātu Valsts kases darbības nepārtrauktību, efektīvu rīcības un resursu koordināciju Valsts kases darbības krīzes situācijā, Valsts kases funkciju izpildi un darbības atjaunošanu iespējami ātrākā laikā, vienlaicīgi novēršot negatīva tēla veidošanās risku.

Kvalitātes un risku vadības komiteja – lai nodrošinātu Valsts kases stratēģisko mērķu sasniegšanu, nepārtrauktu iestādes darbības pilnveidošanu un pakalpojumu atbilstību valsts un tās iedzīvotāju interesēm un klientu vajadzībām, īstenojot efektīvu kvalitātes, risku un informācijas drošības vadību.

Parāda vadības komiteja – lai veicinātu efektīvu darbu un lēmumu pieņemšanu valsts parāda vadības jomā.

Resursu likviditātes komiteja – lai veicinātu drošu un efektīvu naudas līdzekļu vadību saskaņā ar finanšu ministra apstiprināto Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģiju.

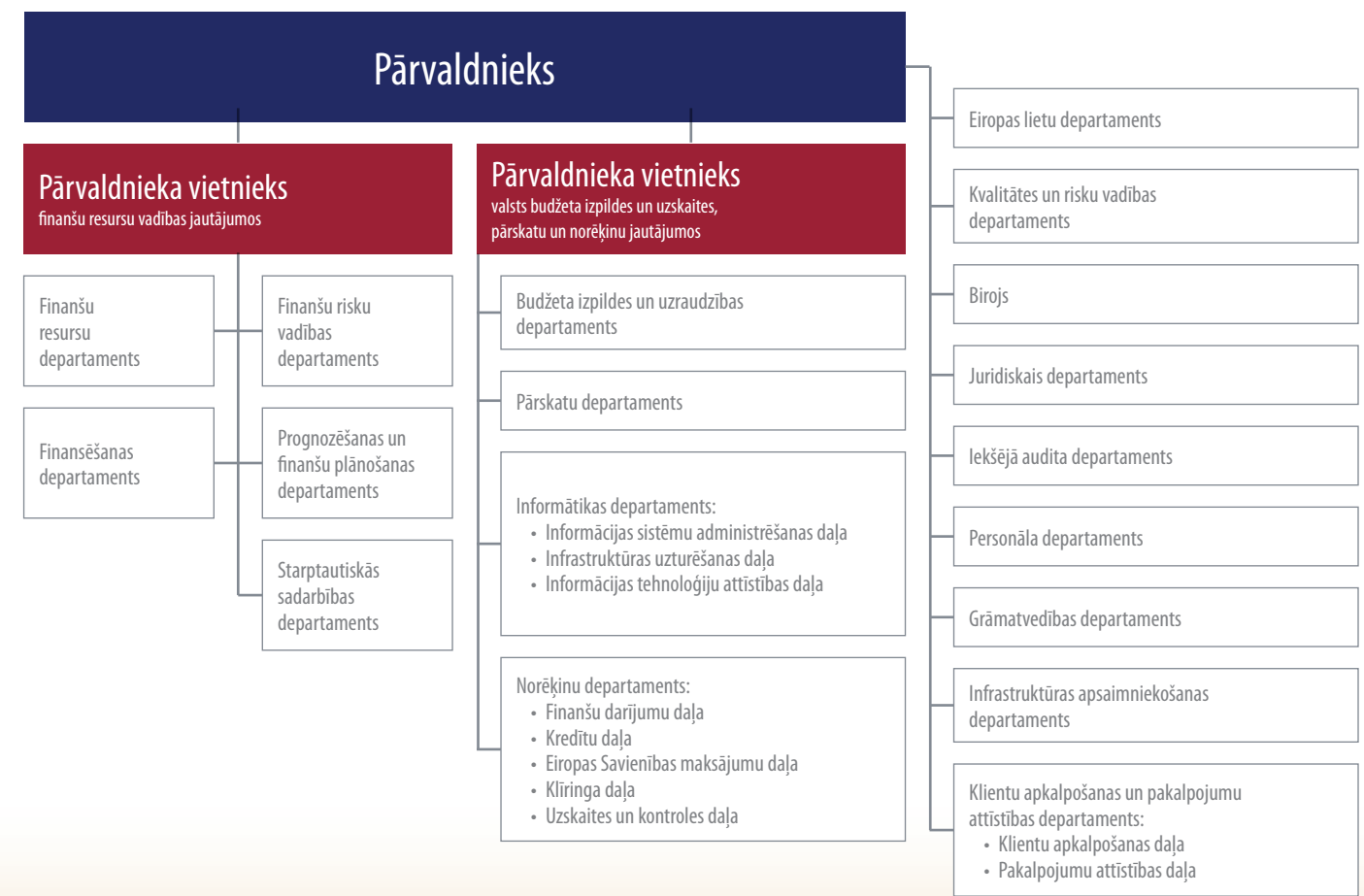
Vadības komiteja – lai nodrošinātu efektīvu Valsts kases personāla un finanšu resursu vadību Valsts kases darbības stratēģijā noteikto mērķu, kā arī prioritāro un attīstības pasākumu realizēšanai.

Valsts budžeta grāmatvedības uzskaites komiteja – lai organizētu Valsts kases Valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politikas izpildi, aktualizēšanu un nodrošinātu efektīvu grāmatvedības uzskaites politikas izmaiņu vadību.

Valsts kases juridiskais statuss, struktūra

Valsts kases struktūras shēma

Valsts kases darbība 2017.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

1.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kase pilnā valsts finanšu vadības cikla ietvaros organizē valsts budžeta izpildi un kārtu valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Pakalpojumus budžeta izpildītājiem Valsts kase nodrošina e-vidē: uztur klientu kontus, uzskaita valsts budžeta ieņēmumus, pamatojoties uz gadskārtējā valsts budžeta apropriāciju un Valsts kasē reģistrētiem finansēšanas plāniem, piešķir asignējumus un dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, sniedz maksājumu pakalpojumus: apstrādā un izpilda maksājumu rīkojumus, kā arī nodrošina valsts budžeta maksājumu administrējošās institūcijas ar informāciju par iemaksājamiem nodokļiem, nodevām un citiem valsts budžeta ieņēmumiem. Valsts un pašvaldību budžeta iestāžu sniegto pārskatu dati pieejami ne tikai Valsts kases tiešo funkciju – budžeta izpildes pārskatu sagatavošanai –, bet arī piešķirto dotāciju izpildes uzraudzībai un analīzei.

Nodrošinot vienotu valsts finanšu uzskaiti, Valsts kase izstrādā normatīvus valsts un pašvaldību budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē pēc vienotiem principiem un metodēm, kā arī nodrošina pārskatu sagatavošanu, kas ļauj iegūt kvalitatīvu informāciju par budžeta izpildi gan pēc naudas plūsmas, gan pēc uzkrāšanas principa. Valsts budžeta izpildes procesu organizē vienotā naudas līdzekļu konta ietvaros, kas pasaules praksē atzīta par efektīvāko finanšu vadības nodrošināšanas metodi. Šāda finanšu vadības pieeja ļauj samazināt aizņemšanās un naudas līdzekļu vadības tiešās un netiešās izmaksas, sniedz iespēju gūt papildu ieņēmumus no resursu efektīvākas izmantošanas un ieguldīšanas, nodrošina visu darījumu uzraudzības un kontroles iespējas, kā arī atvieglo darījumu uzskaiti.

Atbalstot Eiropas Komisijas iniciatīvu pilnveidot uzskaites datu kvalitāti un finanšu pārskatu atbilstību starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem, Valsts kase realizē prioritāro pasākumu (2015.–2018.gads) „Finanšu uzskaites procesu standartizācijas valsts un pašvaldību iestādēs nodrošināšana”. Sākotnējā Latvijas atbilstība standartiem tika novērtēta 63% apmērā (EUROSTAT, 2014). Veikto pasākumu kopums no 2021.gada ļaus sasniegt

vismaz 88% atbilstību, kā arī pēc rezultātu izvērtēšanas lemt par turpmākajām aktivitātēm. Standartizējot finanšu uzskaiti, investori un starptautiskās kredītreitingu aģentūras saņems kvalitatīvu, savlaicīgu un starptautiski salīdzināmu, labākajai praksei atbilstošu informāciju (pārskatus) par valsts finanšu stāvokli. 2017.gadā izstrādāti Ministru kabineta noteikumu projekti par grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu publiskajā sektorā, integrējot tajos starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu prasības. Normatīvajos aktos noteikts, ka uzkrāšanas principu valsts nodokļu uzskaitē ievieš no 2021.gada 1.janvāra.

Valsts kase savā darbībā ievēro vispārējos kvalitātes vadības principus, tiecas ievērot Eiropas Statistikas prakses kodeksu un aktīvi iesaistās jaunu statistikas metodoloģiju un indikatoru izstrādē, lai nodrošinātu dažādas politikas jomas ar atbilstošiem statistikas datiem. Ticamas, salīdzināmas un savlaicīgas statistikas loma Eiropas un arī Latvijas politikas veidošanā un izpildē palielinās, un to lielā mērā nodrošina Eiropas Statistikas prakses kodeksa ievērošana. Atbilstoši Oficiālās statistikas programmai 2017.–2019.gadam Valsts kase nodrošina finanšu pārskatus par valsts un pašvaldību budžetu izpildi un valsts parādu.

1.2. 2017.gada valsts budžeta izpildes organizācija

Asignējumu piešķiršana un izpilde

2017.gadā valsts budžeta izpildes nodrošināšanai Valsts kase piešķirā asignējumus 8 756,24 milj. *euro* apmērā: 6 177,42 milj. *euro* pamatbudžetam un 2 578,82 milj. *euro* — speciālajam budžetam. Asignējumi piešķirti 180 valsts budžeta iestādēm.

2017.gadā atvērti 1 916 pamatbudžeta izdevumu konti. Salīdzinot ar 2016.gadu, kontu skaits palielinājās par 187 kontiem, kas skaidrojams ar to, ka tika realizētas 2014.–2020.gada ES fondu plānošanas perioda aktivitātes. Norēķinu kontu skaits 2017.gadā ir palielinājies par 248 kontiem salīdzinājumā ar 2016.gadu (2017.gadā — 8 893 konti). Norēķinu kontu skaita palielinājums skaidrojams ar to, ka 2017.gadā uzsāktas Latvijas simtgades aktivitātes un projekti.

Grāmatvedības uzskaitē un pārskati

Saskaņā ar normatīvajiem aktiem Valsts kase sagatavo oficiālos dienas, mēneša, ceturkšņa pārskatus un saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem (mēneša pārskati pieejami Valsts kases tīmekļa vietnē, saimnieciskā gada pārskatu publicē pēc Valsts kontroles atzinuma saņemšanas). Valsts kase nodrošina ministriju, centrālo valsts iestāžu, valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansēto atvasināto publisko personu un pašvaldību konsolidēto gada pārskata publicēšanu Valsts kases tīmekļa vietnē.

Valsts kase ikgadējo saimnieciskā gada pārskatu par valsts budžeta izpildi un pašvaldību budžetiem sagatavo, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību iesniegto gada pārskatu informāciju. Saimnieciskā gada pārskata struktūru un apjomu nosaka Likums par budžetu un finanšu vadību un Ministru kabineta noteikumi par saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtību. 2017.gadā sagatavots saimnieciskā gada pārskats par 2016.gada rezultātiem, konsolidējot 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību konsolidētos gada pārskatus.

Valsts kontroles auditētais saimnieciskā gada pārskats ir nozīmīgākais un ticamākais informācijas avots par valsts finansiālo stāvokli pārskata periodā un budžeta izpildes rezultātiem pārskata gadā. Valsts kontroles atzinums apliecina, ka saimnieciskā gada pārskats sniedz skaidru un patiesu priekšstatu par pārskatos uzrādītās informācijas pilnīgumu un ticamību, kā arī saimnieciskā gada pārskatā ietvertās informācijas kvalitāti, kuras lietotāji ir gan sabiedrība, gūstot informāciju par valsts finanšu politikas rezultātiem, gan Saeima un Latvijas Banka, gan dažādas starptautiskās institūcijas (Eiropas Komisija, EUROSTAT, Starptautiskais Valūtas fonds, starptautiskās kredītreitinga aģentūras) un potenciālie investori, kas, pamatojoties uz saimnieciskā gada pārskatā sniegto informāciju, pieņem lēmumus par ieguldījumiem Latvijas tautsaimniecībā.

Valsts kases darbība 2017.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

Valsts kasei – 100

Pirmo likumu par valsts budžetu Satversmes sapulce pieņēma 1921.gada 26.aprīlī. Lai saskaņotu valsts iestāžu grāmatvedību, Valsts kontrole (dibināta 1918.gada 2.decembrī; darbību uzsāka 1919.gada 13.jūlijā pēc valdības atgriešanās no Liepājas Rīgā) pēc cariskās Krievijas paraugiem bija izstrādājusi valsts budžeta klasifikācijas un noreķināšanās noteikumus. Pēc budžeta gada beigām Finanšu ministrijā tika izstrādāts noreķins par valsts budžeta izpildījumu, kas valdības vārdā tika iesniegts Saeimā. Paraleli pārskatu par valsts budžeta izlietojumu Saeimā iesniedza arī Valsts kontroleris.

P A R Ē S K A T S	
1) Valsts iedzīvotāji	2499,000,00
Apgādnieku Ministrija	2499,000,00
Iekšlietu un Drošības Ministrija	236,000,00
Finanšu Ministrija	150,000,00
Tautsaimniecības Ministrija	100,000,00
Izglītības Ministrija	100,000,00
Kopšanas Ministrija	100,000,00
Arhitektūras Ministrija	100,000,00
Tautsaimniecības un Darbvirzības Ministrija	100,000,00
Valsts Kontrolis	100,000,00
Tautas Pārvaldes Ministrija	100,000,00
2) Abruģniecība	100,000,00
3) Noreķini ar Valsti	100,000,00
4) Valsts iestāžu izdevumi	100,000,00
5) Depozīti	100,000,00
6) Abruģniecības izdevumi	100,000,00
7) Valsts Kasei šķērsam	100,000,00
8) Citi darījumi	100,000,00
Kopa	10,000,000,00

Ja atstājam neievērotus šādus sīkus traucējumus un grūtības, tad jau ar pieņemtiem četrām alijām izņemam pietiekami lielu daļu no budžeta izstrādātajiem grāmatvešanas nodokļiem, kur iepriekš vien Valsts Kasei iesniedza un izmaksu dokumenti, kuri rāda ka pilnīgi kārtīga darbība notiek ne vien administratīvajās, bet vispārīgajās pilnības lūgšanās nosūtīt grāmatvešanas nodokļi ar to nosūtītājiem izdevu sarakstus, kādu departamenta izdevu sarakstus pie noteiktiem sīgu Valsts iestāžu un vienpārēji sīgu izdevu sarakstus.

Ja un priekš Valsts Kasei izņemam regulāri par izņemam dokumentu iesūtīšanu kādā un atkārtoties no daļu daļiņu atņemam pieprasījumus pēc daļiņu ziņām, kurās raksturo it ļoti var atņemt pie sevi, tad, domājams, izņemam veikt arī sīgu darbu ar viņu reālajiem pēc pagājušo laiku, ka arī nosūtīt nosūtītājiem izņemam dokumentus un vāci pie tam ievērot vispārējo lūgumu nepavē-

6. un 7. attēls.
Valsts kases mēneša pārskats (1919.augusts) un Valsts kases ziņojums Valsts kontrolei (1919.gada 12.arījis) (Avots: Latvijas Valsts vēstures arhīvs)

Lai saimnieciskā gada pārskatā iekļautu vienveidīgu un salīdzināmu informāciju, Valsts kase izstrādā un aktualizē normatīvos aktus, kas reglamentē budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu, kā arī rīko informatīvos seminārus pārskatu sagatavotājiem. 2017.gadā 92,3% informatīvā semināra apmeklētāju pozitīvi novērtēja šādu iniciatīvu.

Realizēts prioritārā pasākuma “Finanšu uzskaites procesa standartizācijas valsts pašvaldību iestādēs nodrošināšana” (2015.-2018.gads) posma nodevums „Rokasgrāmatu izstrāde”. Rokasgrāmatu paredzēta Likumā par budžetu un finanšu vadību noteikto iestāžu darbiniekiem, kas veic grāmatojumus un citas ar grāmatvedību un budžeta izpildes uzskaiti un uzrādīšanu pārskatos saistītās darbības, pieaicināto un iekšējo revidentu lietošanai, lai izprastu pielietoto grāmatojumu shēmas, kā arī novērtētu uzskaites atbilstību normatīvajiem aktiem, un informācijas sistēmu izstrādātājiem un ieviešējiem, lai īstenotu grāmatvedības uzskaites politiku. Rokasgrāmatu piemērošana nodrošinās strukturizētu prasību skaidrojumu ar viegli uztveramiem piemēriem. Prioritārā pasākuma ieviešana kopumā nodrošinās Latvijas publiskā sektora prasību grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas jomā harmonizēšanu ar Starptautiskajiem publiskā sektora grāmatvedības uzskaites standartiem.

Atbilstoši Valsts kases kompetencei sniegts atbalsts Finanšu ministrijas projekta par uzkrāšanas principa ieviešanu nodokļu uzskaitē, uzskaites un finanšu pārskatu sniegšanas jomā realizācijai, iesniedzot priekšlikumus “Grozījumiem Likumā par budžetu un finanšu vadību” par pilnvarojumu Ministru kabinetam noteikt normatīvo bāzi, tai skaitā kārtību, kādā Valsts ieņēmumu dienests veiks tā administrēto valsts budžeta ieņēmumu uzskaiti pēc uzkrāšanas principa un izstrādājot un iesniedzot Ministru kabinetā noteikumu projektu par grāmatvedības uzskaiti budžeta iestādēs. Likumā “Grozījums likumā “Par grāmatvedību”” iekļautas atkāpes attaisnojuma dokumentu noformēšanā, lai Valsts ieņēmumu dienests savlaicīgi varētu veikt sagatavošanās darbus, tai skaitā nodrošināt maksājumu administrēšanas informācijas sistēmas izstrādi.

Izstrādāts un ieviests datu konvertācijas rīks Valsts kases sagatavoto datu publicēšanai Valsts kases tīmekļa vietnē atbilstoši Starptautiskā Valūtas fonda datu apmaiņas un statistikas prasībām (SDMX formāts).

1.3. Valsts kases pakalpojumu un informācijas sistēmu attīstība

Viena no Valsts kases darbības stratēģijā izvirzītajām prioritātēm nosaka Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitātes un pieejamības efektīvu nodrošināšanu, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas, kas atbilst arī valstiski izvirzītajām pamatnostādņēm un ko apliecina valsts mēroga pētījumu par e-pārvaldes efektivitāti rezultāti: arī 2017.gadā Valsts kases viena no Latvijas e-indeksa līderēm. Valsts iestāžu e-indeksa atspoguļo e-pārvaldes efektivitāti valsts institūcijās, mērot gan valsts iestāžu progresu elektroniskās pārvaldes principu ieviešanā, gan esošo un potenciālo valsts un pašvaldību sniegto pakalpojumu lietotāju vērtējumu un pieredzi.

Kvalitatīvu Valsts kases sniegto e-pakalpojumu nodrošināšanai tehnoloģiski augstā līmenī, 2017.gadā turpināti ieguldījumi Valsts kases pakalpojumu atbalstošajās informācijas sistēmās: optimizēti procesi, veikti pasākumi sistēmu darbības stabilizēšanai, drošībai un darbības nepārtrauktībai. Sniedzot elektroniskos pakalpojumus, ir panākts ievērojami efektīvāks valsts budžeta izpildes process – standartizētas budžeta izpildes procedūras, samazināts birokrātiskais slogs klientiem un iedzīvotājiem, radīti priekšnosacījumi informācijas atkalizmantošanai.

Turpināts daudzgadu projekts “Valsts kases e-pakalpojumu pieejamības un lietojamības modernizācija” (2016.-2020.gads), kas paredz Valsts kases elektronisko pakalpojumu portāla pilnveidošanu, paaugstinot portāla lietojamību, vizuālo noformējumu un funkcionalitāti, t.sk. ieviešot elektronisku pieteikšanos dažādiem Valsts kases pakalpojumiem un e-pakalpojumiem un nodrošinot integrāciju ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras pārziņā esošo valsts informācijas sistēmu savietotāja personas identifikācijas risinājumu.

2017. gadā Valsts kase uzturēja un turpināja attīstīt šādus pakalpojumus un informācijas sistēmas:

Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma

Valsts kases uzturētā Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

Valsts kases darbība 2017. gadā

1. Valsts budžeta izpilde

Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma

Valsts kases uzturētā Vienotā valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēma nodrošina pilnu valsts budžeta vadības ciklu – no budžeta plānošanas līdz tā izpildei un izpildes uzraudzībai:

- 1) valsts budžeta plānošanas funkcionalitāte nodrošina valsts budžeta un tā grozījumu apstrādi, apkopojot datus no ministrijām un centrālajām valsts iestādēm (šo funkciju realizē Finanšu ministrija);
- 2) valsts budžeta izpildes funkcionalitāte nodrošina Valsts kases un valsts budžeta iestāžu procesu norisi sistēmā, piem., konta veidošanas, asignējumu piešķiršanas un izpildes procesu, valsts budžeta ieņēmumu procesu, dienas, mēneša un gada slēguma procesu, kā arī pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonda dotāciju un iedzīvotāju ienākumu nodokļa sadales procesu u.c. (šo funkciju realizē Valsts kase).

Vienotās valsts budžeta plānošanas un izpildes informācijas sistēmas Datu noliktava nodrošina pārskatu veidošanu par budžeta izpildi atbilstoši valsts budžeta struktūrai.

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma ePārskati

Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēma ePārskati paredzēta budžeta iestāžu finanšu un budžeta izpildes pārskatu pārvaldībai. Budžeta iestāžu pārskatu iesniedzēji mēneša, ceturkšņa un gada pārskatus Valsts kasē iesniedz un paraksta elektroniski tiešsaistes režīmā ePārskatu sistēmā, tādējādi nodrošinot abpusēju administratīvo un laika resursu ekonomiju. 2017. gadā sistēmā bija reģistrēti 4162 lietotāji.

ePārskatu sistēmas piedāvāto risinājumu pārskatu iesniegšanai, apkopošanai un pārbaudei, lai nodrošinātu valsts budžeta līdzekļu izlietojuma uzraudzības un kontroles procesu, izmanto piecas ministrijas – Finanšu ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija, Kultūras ministrija, Satiksmes ministrija un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija.

Finansēšanas plānu apstrādes informatīvā sistēma ePlāni

Ministrijas vai to padotības iestādes ePlānus lieto finansēšanas plānu projektu sagatavošanai, apstiprināšanai un iesniegšanai Valsts kasē, uz kā pamata piešķir asignējumus un dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem. 2017. gadā sistēmā reģistrēti 435 lietotāji un apstrādāti 7 722 pamatbudžeta un speciālā budžeta finansēšanas plāni.

2017. gada nogalē Valsts kase ePlānu sistēmā ieviesa virkni jauninājumu, kā arī uzsāka priekšlikumu izstrādi budžeta izpildes procesa pilnveidošanai asignējumu piešķiršanas un izpildes jomā.

Budžeta elektronisko norēķinu sistēma eKase

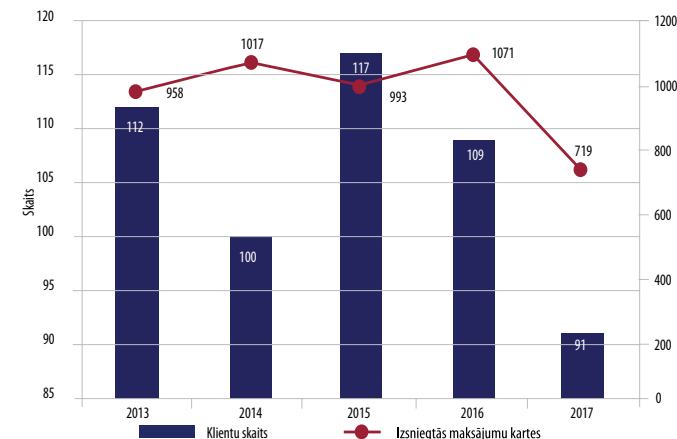
Valsts kase maksājumu pakalpojumu sniegšanu nodrošina elektroniski, izmantojot budžeta elektronisko norēķinu sistēmu eKase un tās Tiešsaistes datu apmaiņas moduli. Ar eKasi Valsts kase nodrošina klientiem iespēju izpildīt maksājumu rīkojumus, apskatīt maksājumu rīkojumu izpildes rezultātus, kā arī saņemt Valsts kases piedāvāto finanšu informāciju: kontu stāvokli (atlikumu), kontu apgrozījuma izrakstus un kopsavilkumu par ieņēmumiem un izdevumiem vai resursiem izdevumu segšanai. eKases Tiešsaistes datu apmaiņas modulis nodrošina automatizētu maksājumu datu (maksājumu statusa pārskats un konta pārskats) informācijas apmaiņu starp Valsts kasi un klientu, kā arī nodrošina maksājumu rīkojumu iesūtīšanu izpildei eKasē.

Budžetā veiktā maksājuma pārbaudes e-pakalpojums

Valsts kase tīmekļa vietnes www.kase.gov.lv sadaļā „Budžetā veiktā maksājuma pārbaude” nodrošina iespēju maksātājiem pārliecināties, vai viņu veiktais maksājums ir saņemts norādītajā valsts budžeta kontā Valsts kasē. 2017. gadā šim e-pakalpojumam bija vairāk nekā 30 000 pieprasījumu.

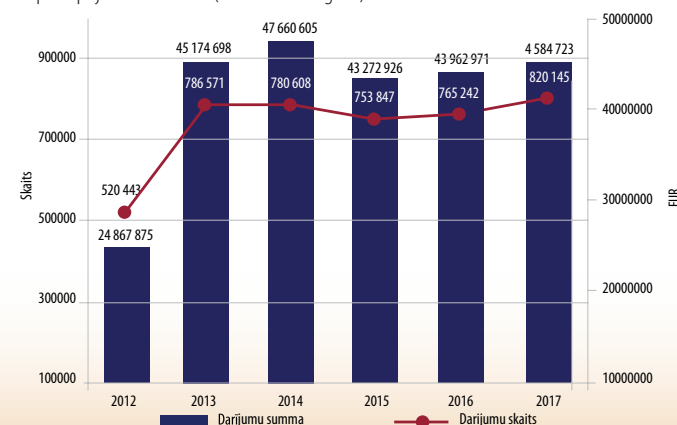
8.attēls.

Valsts kases kontiem piesaistīto maksājumu karšu pakalpojuma dinamika (2013.–2017. gads)

9.attēls.

Maksājumu karšu (VISA, MasterCard un American Express) pieņemšanas pakalpojuma dinamika (2013.–2017. gads)¹²

¹² 2015. gadā būtiski samazinājās atsevišķu pamatbudžeta ieņēmumu (valsts nodevu) pozīciju apjoms, kas tādējādi radīja kopējo darījumu skaita un iekasēto summu samazinājumu.

Valsts kases darbība 2017.gadā

1. Valsts budžeta izpilde

Valsts kases kontiem piesaistītās maksājumu kartes

Valsts kase 2017.gadā konkursa rezultātā izraudzījās jaunu pakalpojumu sniedzēju – AS “Citadele banka”, kura nodrošina valsts budžeta iestādēm iespēju veikt maksājumus ar Valsts kases kontiem piesaistītajām maksājumu kartēm. Maksājumu karšu pakalpojums paredzēts darbinieku komandējumu, darba braucienu un saimniecisko izdevumu veikšanai: valsts budžeta iestāžu darbiniekiem nodrošināta iespēja komandējumu laikā veikt bezskaidras naudas norēķinus, ievērojot Likuma par budžetu un finanšu vadību prasību, kas nosaka, ka valsts budžeta līdzekļu izdevumi veicami no Valsts kasē atvērtajiem kontiem.

2017.gadā Valsts kases kontiem piesaistīto maksājumu karšu pakalpojumu izmantoja 91 iestāde un tām kopā izsniegtas 719 kartes. Maksājumu karšu lietotāju skaita samazinājums ir saistīts ar pakalpojuma sniedzēja maiņu, t.i., maksājumu kartes pie jaunā pakalpojuma sniedzēja atjaunoja tikai tie klienti, kam tās attiecīgajā periodā bija nepieciešamas.

Maksājumu karšu pieņemšana, iekasējot valsts budžeta maksājumus

Valsts kase ar AS “SEB banka” un AS “Citadele banka” starpniecību nodrošina maksājumu karšu pieņemšanas pakalpojumu valsts un pašvaldību iestādēm, nodrošinot iespēju par iestādes sniegtajiem pakalpojumiem norēķināties ar *VISA Electron*, *MasterCard*, *Maestro* vai *American Express* maksājumu kartēm maksājumu karšu pieņemšanas terminālī vai citā alternatīvā sistēmā.

2017.gadā Valsts kases nodrošināto pakalpojumu izmantoja 118 Valsts kases klienti, t.sk. 33 pašvaldības. Valsts un pašvaldību iestādēs uzstādītajos 990 maksājumu karšu termināļos ar maksājumu kartēm 2017.gadā veikti 820 145 darījumi par kopējo summu 45 584 723 euro.

1.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

1.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts budžeta izpildē

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvie rādītāja skaitliskās vērtības 2017.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Izstrādāti un apstiprināti vienoti budžeta izpildes, budžeta naudas plūsmas uzskaites un izpildes principi un saņemts ārējo auditoru un sadarbības partneru pozitīvs vērtējums par budžeta izpildes procesa kvalitāti, operatīvu uzskaiti, savlaicīgu un pietiekamu kontroli.	1.1. Finanšu pārskatu atbilstība starptautisko un starptautisko publiskā sektora grāmatvedības standartu pamatnostādņiem (%).	63	63
	1.2. Finanšu pārskatu atbilstība Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasībām valsts statistiskās informācijas programmas ietvaros (% no uz Valsts kasi attiecināmiem Eiropas Statistikas prakses kodeksa prasību rādītājiem).	30	30
2. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti valsts budžeta izpildes jomā nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita ¹³).	85	87,5
3. Efektīvi un operatīvi nodrošināts valsts budžeta izpildes process.	3. Visu nacionālajā valūtā (<i>euro</i>) iesniegto maksājumu rīkojumu izpilde e-vidē nodrošināta vienas darba dienas laikā neatkarīgi no maksājumu rīkojumu skaita un summas (gada vidējais rādītājs (%), kuru nosaka, attiecinot darba dienā no klientiem saņemtos maksājumus euro valūtā pret darba dienā izpildītajiem maksājumu rīkojumiem).	100	100

¹³ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veik ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

Valsts kases darbība 2017.gadā

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadība

2.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kases darbību valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā 2017.gadā noteica finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda vadības stratēģija un Finanšu ministrijas valsts sekretāra apstiprinātā Naudas līdzekļu vadības stratēģija. Kopš 2018.gada 12.februāra šīs stratēģijas aizstāj finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģija, kas nosaka Valsts kases darbību valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā (sk. 10.attēlu).

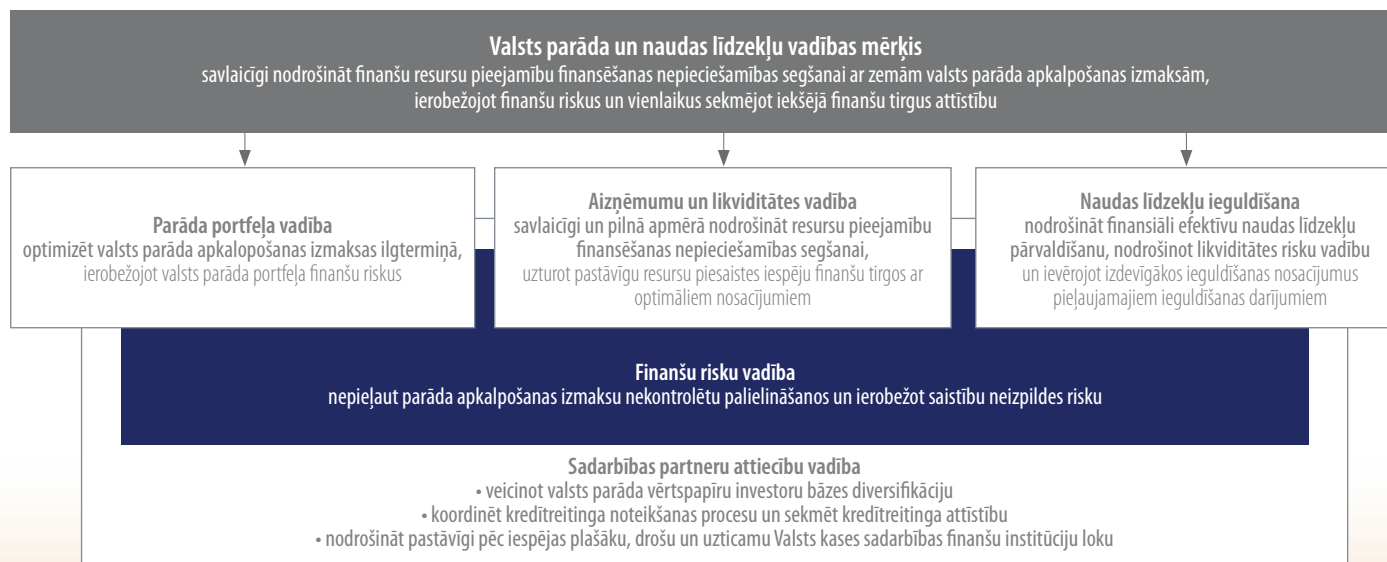
10.attēls.

Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības stratēģija
(spēkā no 12.02.2018.)

Valsts parāda un naudas līdzekļu vadības jomā Valsts kase veic pasākumus saskaņā ar šādām vidēja termiņa prioritātēm:

- 1) nodrošināt aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar publiskajām vidēja termiņa un ilgtermiņa valsts parāda vērtspapīru emisijām, saglabājot elastību attiecībā uz aizņēmumu veikšanas laiku un instrumentu izvēli, lai nodrošinātu aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem;

- 2) veicināt iekšējā finanšu tirgus attīstību un valsts parāda vērtspapīru likviditāti, nodrošinot atbilstošas ieguldījumu iespējas (pastāvīgu un regulāru valsts vērtspapīru, t.sk. krājobligāciju, piedāvājumu) iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem, lai pilnvērtīgāk izmantotu aizņemšanās iekšējā finanšu tirgū potenciālu un sekmētu iekšējā finanšu tirgus funkcionēšanu;
- 3) nodrošināt valsts vērtspapīru investoru loka diversifikāciju un paplašināšanu, īstenojot regulāru, pastāvīgu dialogu un ilgtermiņa darbu ar investoru sabiedrību un sadarbības partneriem, veicinot dažādu pasaules reģionu investoru aktīvu dalību un konkurenci valsts ārējā aizņēmuma vērtspapīru sākotnējā izvietojumā;
- 4) aktīvi komunicēt ar kredītreitingu aģentūrām un kredītreitinga noteikšanas procesā nodrošināt vienota un saskaņota viedokļa sniegšanu par situāciju Latvijā, lai labvēlīgi ietekmētu Latvijas kredītreitinga virzību;
- 5) uzturēt un attīstīt ilgtermiņa sadarbību ar esošajiem un jauniem sadarbības partneriem nodrošinot finanšu darījumu slēgšanai pastāvīgi pieejamu partneru loku, kā arī paplašināt valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā izmantojamo finanšu instrumentu klāstu.

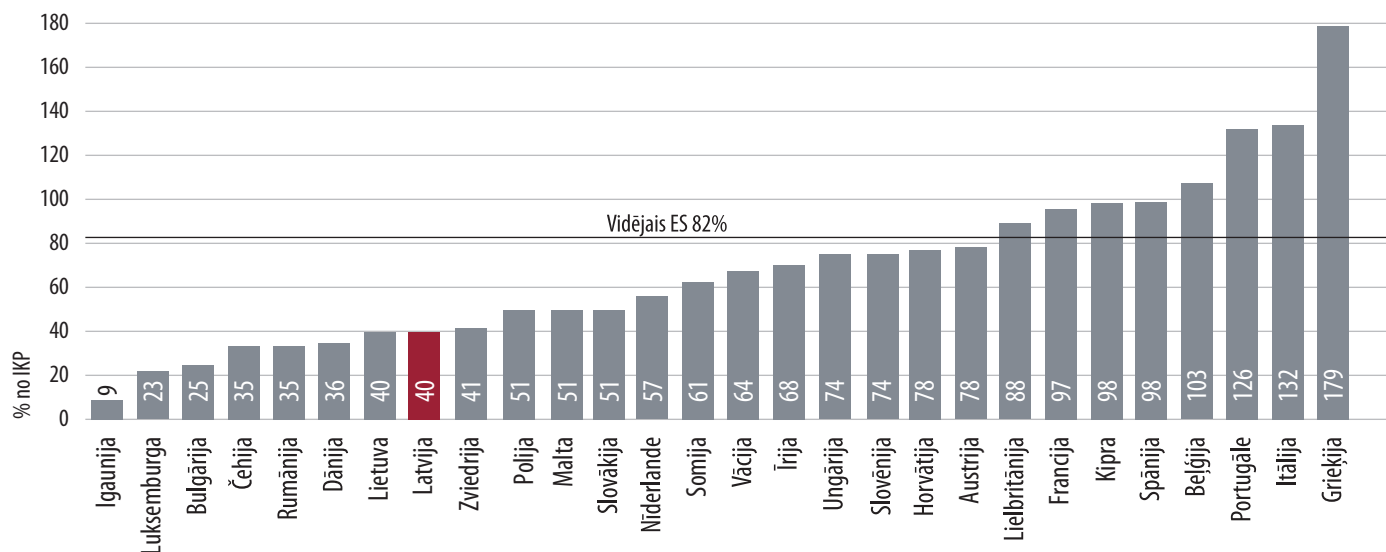
Valsts kases darbība 2017. gadā

2. Valsts parāda un naudas līdzekļu vadība

2.2. Valsts parāda struktūra, rādītāji un izmaiņas

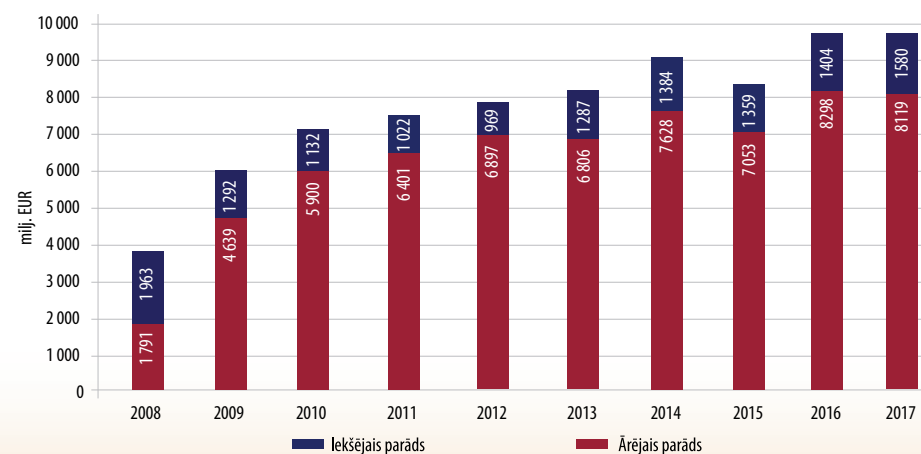
Latvijas vispārējās valdības parāds, kuru veido valsts un pašvaldību struktūru konsolidētais parāds, 2017. gada beigās veidoja 40% no IKP. Latvijas vispārējās valdības parāds joprojām ir viens no zemākajiem ES dalībvalstu vidū, kā arī tā līmenis ir krietni zem ES dalībvalstu vidējā rādītāja (sk. 11.attēlu).

Vispārējās valdības parāda līmeni galvenokārt ietekmē valsts parāds¹⁵, kas 2017. gada beigās saskaņā ar Valsts kases operatīvajiem datiem, līdzīgi kā 2016. gada beigās, veidoja 9,7 mljrd. *euro* nominālvērtībā (sk. 12.attēlu). 2017. gada sākumā ASV dolāros emitēto obligāciju atmaksai (1 mljrd. ASV dolāru), izmantoti 2016. gadā starptautiskajos finanšu tirgos emitēto eiroobligāciju resursi. Savukārt, 2017. gadā starptautiskajos finanšu tirgos emitētas eiroobligācijas 1 mljrd. *euro* apmērā, lai nodrošinātu resursus kārtējā gada finansēšanas nepieciešamības segšanai un valsts parāda atmaksai 2018. gada sākumā.

11.attēls.

Vispārējās valdības parāds uz 2017. gada beigām (% no IKP) pēc EKS 2010 metodoloģijas¹⁴ (Avots: EUROSTAT)

12.attēls.

Valsts parāds (nominālvērtībā) 2008.-2017.¹⁶ gadā

¹⁴ Vispārējās valdības parādu novērtē pēc vienotas Eiropas kontu sistēmas metodoloģijas (EKS 2010) visām ES dalībvalstīm un tajā ietilpst valsts un pašvaldību konsolidētais parāds, vispārējās valdības sektorā klasificēto uzņēmumu parāds u.c. saistības atbilstoši EKS 2010 metodoloģijas prasībām.

¹⁵ Valsts parādu pēc nacionālās metodoloģijas veido valsts struktūru parāds, kurā ietilpst valsts emitētie parāda vērtspapīri, aizņēmumi, krājobligācijas, Valsts kasē izvietotie klientu noguldījumi un norēķinu kontu atlikumi.

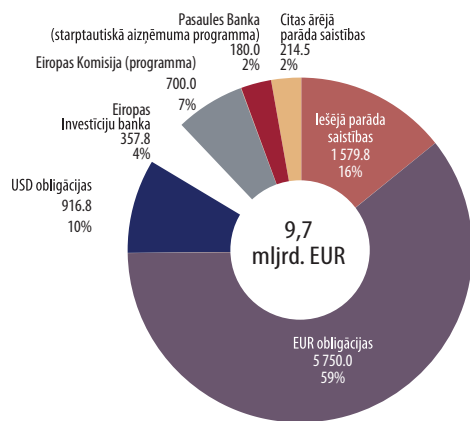
¹⁶ 2017. gadā – operatīvā informācija.

Valsts kases darbība 2017. gadā

2. Valsts parāda vadība

13. attēls.

Valsts parāds (nominālvērtībā) 2008.–2017.¹⁶ gadā

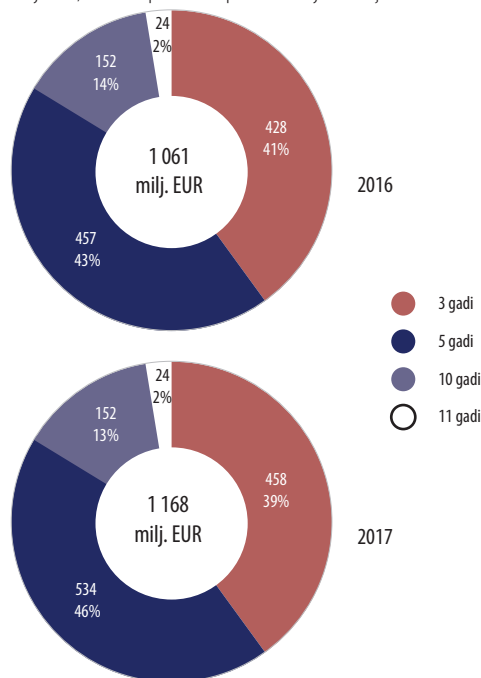
Valsts parāda struktūrā 2017. gadā lielāko īpatsvaru veidoja ārējais parāds, sasniedzot 84% no kopējā valsts parāda apjoma (sk. 13. attēlu). Valsts ārējais parāds nominālvērtībā 2017. gada 31. decembrī bija 8,119 mljrd. *euro* un tā lielāko daļu veido starptautiskajos finanšu tirgos emitētās obligācijas.

Valsts iekšējais parāds nominālvērtībā 2017. gada 31. decembrī bija 1,580 mljrd. *euro*.

Valsts iekšējā parāda būtiskāko daļu veidoja Valsts kases emitētie iekšējā aizņēmuma vērtspapīri 1,168 mljrd. *euro* apmērā, kurus Valsts kases organizētajās regulārajās publiskajās izsolēs pamatā iegādājās iekšējā finanšu tirgus dalībnieki (kredītiestādes, pensiju fondi, apdrošināšanas sabiedrības u.c.). Valsts kase 2017. gadā izsolēs investoriem piedāvāja vidēja termiņa (trīs un piecu gadu) obligācijas, un atbilstoši tam palielinājās vidējā termiņa iekšējā aizņēmuma vērtspapīru procentuālais īpatsvars iekšējā valsts parāda portfeli (sk. 14. attēlu).

14. attēls.

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā 2016. un 2017. gada beigās, milj. EUR, % no kopsummas pēc sākotnējā termiņa

Pārējo valsts iekšējā parāda daļu veidoja pieprasījuma un īstermiņa noguldījumi, aizņēmumi, krājobligācijas un bezprocentu obligācijas – kopā 411,8 milj. *euro*.

Valsts kasei – 100

Budžeta gadam beidzoties, finanšu ministrs slēdza visus neizlietos kredītus un valsts kases atlikumu ieskaitīja Valsts rezerves fondā, kuru izmantoja dažādiem mērķiem. 1936. gada maijā Valsts rezerves fonds tika pārdevēts par Valsts kredīta fondu, kas pārņēma arī valsts iekšējā un ārējā parāda apsaimniekošanu.

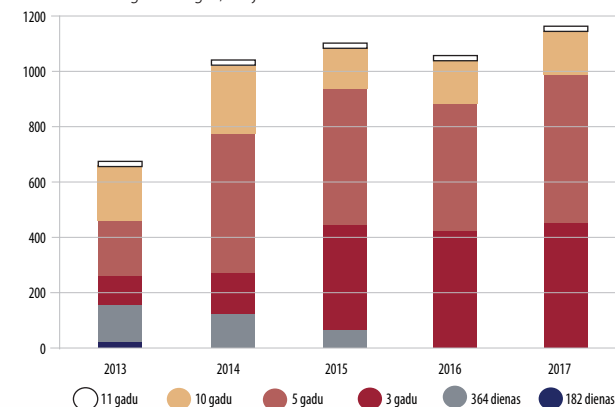
2.3. Valsts aizņēmumu vadība

2.3.1. Valsts iekšējie aizņēmumi

2017. gadā Valsts kase turpināja regulāras valsts obligāciju izsoles – 2016. gadā uzsāktās triju un piecu gadu obligāciju programmas, kuru apgrozībā esošais apjoms 2017. gada beigās sasniedza attiecīgi 236,8 un 156,18 milj. *euro*. Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem netika rīkotas parādzīmju izsoles, jo likviditātes vadības ietvaros tika izmantoti citi instrumenti. Kopējais apgrozībā esošais Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms 2017. gada beigās bija 1 168 milj. *euro* – par 107,31 milj. *euro* lielāks nekā gadu iepriekš (sk. 15. attēlu).

15. attēls.

Valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīri apgrozībā pēc sākotnējā termiņa 2013.–2017. gada beigās, milj. EUR

⁶ Izmērot valsts struktūras, bet ieskaitot valsts struktūru kontrolētos un finansētos komersantus, ostu un brīvostu pārvaldes un speciālās ekonomiskās zonas.

⁷ T. sk. saskaņā ar Imligrācijas likumu īpašam mērķim emitētās bezprocentu obligācijas.

Valsts kases darbība 2017. gadā

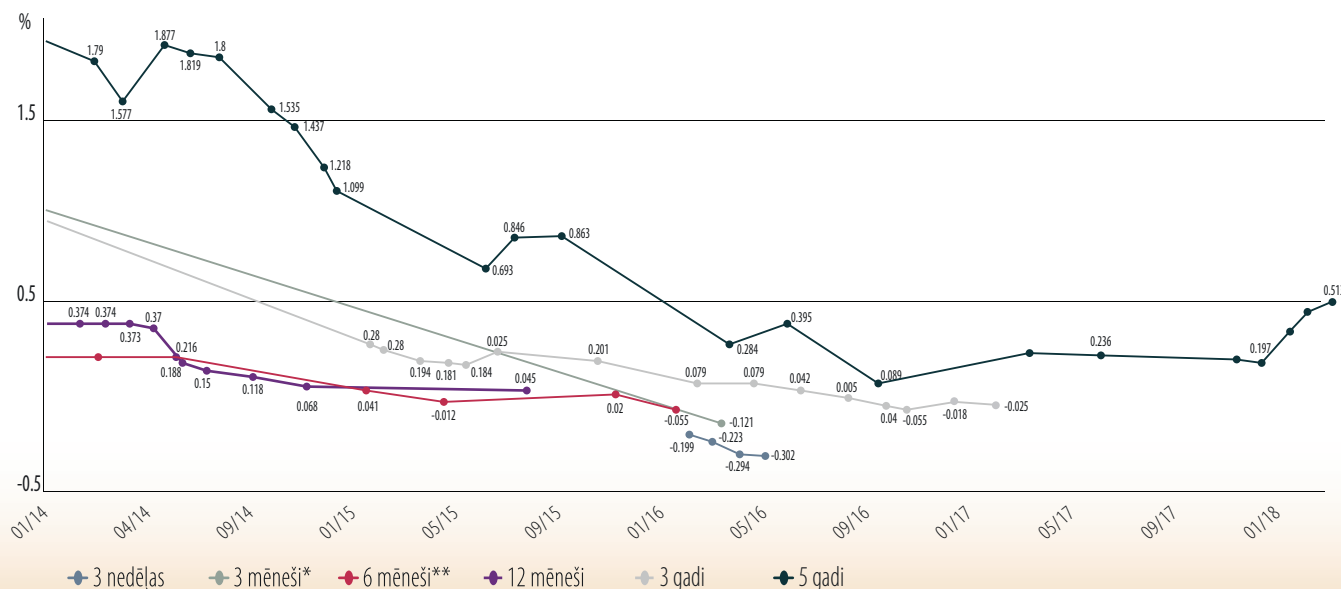
2. Valsts parāda vadība

Pieprasījums pēc Latvijas valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīriem 2017. gadā saglabājās augsts, līdz ar to investoru konkurence (ko raksturo pieprasījuma/piedāvājuma attiecība) visās izsolēs nodrošināja resursu piesaisti ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem. Vidēji kopējais pieprasījums konkurējošās daudzscenu izsolēs 4,92 reizes pārsniedza piedāvājumu.

Sākotnējā tirgū Valsts kase pārdeva vērtspapirus 150 milj. euro apmērā, tajā skaitā 110,18 milj. euro konkurējošās daudzscenu izsolēs. Arī 2017. gadā valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru izsolēs (piecu gadu obligācijām) likmes atradās tuvu vēsturiski zemākajiem līmeņiem, t.i., tuvu nullei, savukārt, trīs gadu obligāciju programmas pēdējā laidienā – 2017. gada janvārī – tika noteikta negatīva vidējā

16. attēls.

Valsts vērtspapīru konkurējošajās izsolēs noteiktās vidējās svērtās procentu likmes

*Kopš 2015. gada – 12 mēnešu parādzīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 2 līdz 4,5 mēnešiem

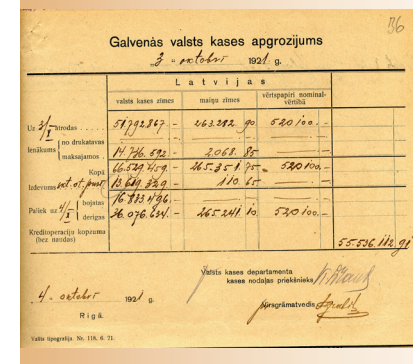
**Kopš 2016. gada – 12 mēnešu parādzīmju papildu laidieni ar atlikušo termiņu no 4,5 līdz 9 mēnešiem

svērtā likme. Likmju saglabāšanās zemajos līmeņos skaidrojama gan ar primāro dīleru aktīvu piedalīšanos izsolēs, gan Latvijas kredītiestāžu augsto likviditāti, kā arī no emitenta viedokļa pozitīvām likmju attīstības tendencēm finanšu tirgos, ko ietekmē Eiropas Centrālās bankas vērtspapīru uzpirkšanas programmas turpināšana 2017. gadā.

2017. gadā Valsts kase sekmīgi pievienojās jaunizveidotajai Baltijas depozitārajai institūcijai Nasdaq CSD (izveidota 18.09.2017.), kuras vērtspapīru norēķinu sistēma pilnībā atbilst Eiropas mēroga vērtspapīru norēķinu platformas (Target 2 vērtspapīriem – T2S) prasībām un savietojamībai. Šis uzskatāms par nozīmīgu Baltijas kapitāla tirgus integrācijas projektu, nodrošinot vienotu vērtspapīru norēķinu standartu pielietošanu: vērtspapīru un naudas pārrobežu norēķinu pakalpojumus.

Valsts kasei – 100

1918. gada 6. decembrī Tautas Padome pieņēma Finanšu ministrijas izstrādāto likumu par valsts neatkarības 5% aizņēmumu 10 milj. cariskās Krievijas rubļu apjomā uz 15 gadiem, un darbu uzsāka Valsts aizņēmuma komisija. Pirmo šī aizņēmuma iemaksu 5000 rubļus Latvijas valsts vajadzībām veica kāds students Daniels Dukāts – vēlākais Latvijas armijas pulkvežleitnants. Sākotnēji aizņēmums – aizdevums bija paredzēts kā brīvprātīgs divpusējs civiltiesisks darījums, taču jau pēc divām nedēļām valdība atzina par nepieciešamu to veikt piespiedu kārtā. Tādējādi 1918. gada decembrī valsts neatkarības aizņēmums deva valstij ap 300 tūkst. rubļu, un 1919. gadā, neraugoties uz sarežģīto situāciju valstī, aizņēmums Latvijas Republikas Pagaidu valdības vārdā tika turpināts. Nākamais valsts iekšējais 4% aizņēmums tika izsludināts pēc kara 1920. gadā.

2.3.1.1. Primāro dīleru sistēma

Arī 2017. gadā Valsts kase turpināja nostiprināt kopš 2013. gada februāra ieviesto Primāro dīleru sistēmu, kuras mērķis ir sekmēt valsts vērtspapīru tirgus attīstību un aktivitāti, veicinot jaunu aizņemšanās instrumentu veidošanos, investoru bāzes paplašināšanos, likvidāku un investoriem pievilcīgāku valsts vērtspapīru tirgu, kā arī valsts parāda pārfinansēšanas riska samazināšanu. Primāro dīleru sistēmas ietvaros valsts vērtspapīru izsolēs var piedalīties kredītiestādes, kurām ir noslēgts primārā dīlera līgums ar Valsts kasi. Primārie dīleri tiek izvēlēti, izvērtējot kredītiestāžu darbību valsts vērtspapīru tirgū un aktivitāti finanšu darījumos ar Valsts kasi parāda un aktīvu darbības ietvaros. Šobrīd Primāro dīleru grupā ir tādas kredītiestādes kā AS „Citadele banka”, „Luminor Bank” AB¹⁷, AS „SEB banka”¹⁸ un AS „Swedbank”.

¹⁷ Iepriekš AS „DNB banka” par sākotnējā tirgus organizēšanu un AB „DNB bankas” par otrreizējā tirgus organizēšanu, bet no 01.12.2017. „Luminor Bank” AB par sākotnējā un otrreizējā tirgus organizēšanu.

¹⁸ Kopš 2017. gada 24. marta AB „SEB bankas” par sākotnējā tirgus organizēšanu un otrreizējā tirgus organizēšanu.

Valsts kases darbība 2017. gadā

2. Valsts parāda vadība

2017. gadā turpināta regulāra komunikācija ar primārajiem dileriem un viedokļu apmaiņa par situāciju finanšu tirgū, izsoļu plāniem un rezultātiem, kā arī valsts vērtspapīru otrreizējā tirgus jautājumiem. 2017. gadā īstenoto aizņemšanās pasākumu rezultātā apgrozībā esošo valsts iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms 2017. gadā ir palielinājies, primāro dileru kopējais tirdzniecības apgrozījums ar valsts vērtspapīriem otrreizējā tirgū uzrādīja nelielu pieaugumu, kas vērtējams pozitīvi.

2.3.1.2. Krājobligācijas

Valsts kase turpināja uzturēt 2013. gadā ieviestā iekšējā finanšu tirgus instrumenta – krājobligāciju – piedāvājumu gan tīmekļa vietnē www.krajobligacijas.lv, gan valsts AS „Latvijas Pasts” nodalās. Krājobligāciju primārais mērķis bija nodrošināt privātpersonām kā potenciāli jaunai ieguldītāju grupai ērtu un drošu brīvo līdzekļu ieguldīšanas iespēju klasiskos un drošos finanšu instrumentos, vairot iedzīvotāju praktisko investīciju pieredzi, veicināt skaidras naudas uzkrājumu samazināšanos, attīstīt valsts vērtspapīru tirgu kopumā, kā arī veicināt iedzīvotāju uzticību finanšu tirgum. Realizējot augstāk minētos mērķus, iedzīvotājiem tiek piedāvātas sešu un 12 mēnešu, kā arī piecu un 10 gadu krājobligācijas. 2017. gada beigās iedzīvotāju īpašumā esošo krājobligāciju apjoms veidoja 5,119 milj. *euro*.

2017. gadā, sekojot iekšējā aizņēmuma valsts vērtspapīru tirgus likmēm un vispārējām tendencēm finanšu tirgos, visu termiņu krājobligācijām piemērojamās fiksētā ienākuma likmes gada griezumā saglabājās stabilas, veicinot pieprasījumu pēc ilgtermiņa krājobligācijām un izteikti samazinoties pieprasījumam pēc īstermiņa krājobligācijām. Piecu gadu krājobligāciju likme 2017. gada beigās samazinājās līdz 0,20% (2017. gada sākumā – 0,30%), bet cita termiņa krājobligāciju likmes nemainījās. Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2017. gadā izteikti lielāko īpatnību apgrozībā saglabāja 10 gadu krājobligācijas, sasniedzot 88% no apgrozībā esošajām krājobligācijām.

Tomēr visu termiņu krājobligāciju piedāvājuma uzturēšana ir nepieciešama, lai mainīgajos finanšu tirgos apstākļos saglabātu izvēles iespējas ieguldītājiem attiecībā uz termiņu un ienesīgumu.

2.3.1.3. Bezprocentu obligācijas

Valsts kase turpina nodrošināt 2015. gadā uzsāktu bezprocentu obligāciju emisijas. Šādu vērtspapīru emisiju paredz Imigrācijas likuma 23. panta pirmās daļas 31. punkts, kurā noteikts, ka ārzemnieks drīkst pieprasīt uzturēšanās atļauju Latvijas Republikā uz laiku līdz pieciem gadiem, ja viņš iegādājies īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus par nominālvērtību 250 tūkst. *euro*. 2017. gadā notika deviņas bezprocentu obligāciju emisijas, un 2017. gada beigās kopumā bija emitētas bezprocentu obligācijas ar kopējo nominālvērtību 8,25 milj. *euro*.

2.3.2. Valsts ārējie aizņēmumi

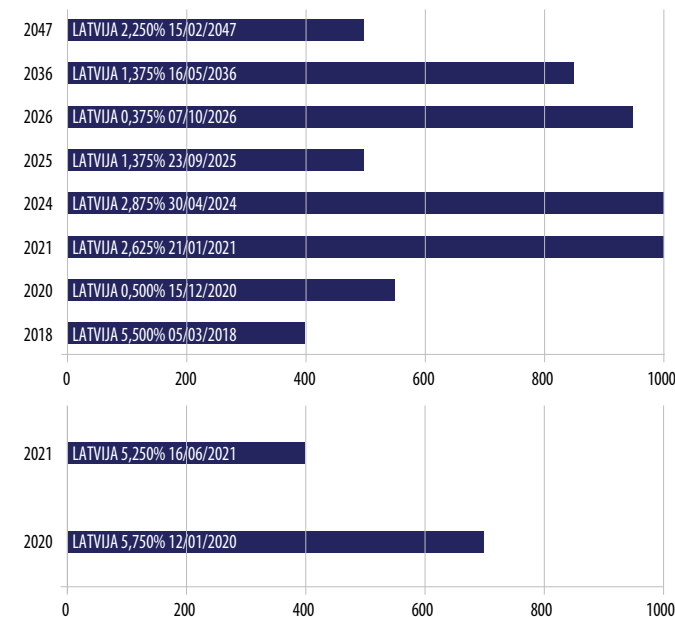
Aizņēmumi starptautiskajos finanšu tirgos

Globālo tirgu nenoteiktības vai strauji mainīgas situācijas apstākļos aizņemšanās brīdi emitentiem lielā mērā nosaka atsevišķu izdevīgāko brīžu izmantošana, kad finanšu tirgi ir stabili un investoru noskaņojums kļūst labvēlīgs jaunām investīcijām, īpaši gara termiņa valsts vērtspapīru iegādei. Valsts kases darbība ārējo aizņēmumu vadības jomā pēdējos gados ir vērsta tieši uz šādu izdevīgu aizņemšanās brīžu izmantošanu, jo tas ļauj sasniegt aizņemšanās stratēģijas galveno mērķi – panākt valsts parāda apkalpošanas izdevumu samazinājumu vidējā termiņā, nodrošinot aizņemšanos starptautiskajos finanšu tirgos ar iespējami izdevīgiem nosacījumiem.

Aizņēmumiem starptautiskajos finanšu tirgos Valsts kase izmanto ārējo valsts vērtspapīru dokumentācijas juridisko ietvaru GMTN (*Global Medium Term Note programme*), kas sastāv no standartizētiem līgumiem un izveidots, lai veicinātu turpmāko Latvijas aizņēmumu procesu. GMTN programma ļauj Valsts kasei operatīvi izmantot labvēlīgu situāciju starptautiskajos finanšu tirgos, kā arī emitēt valsts vērtspapīrus dažādās valūtās. Programma paredz arī iespēju emitēt valsts vērtspapīrus, ja investors uzrunā Valsts kasi un izsaka aizdevuma piedāvājumu, ievērojot programmas juridiskos nosacījumus.

18. attēls.

Apgrozībā esošās obligācijas starptautiskajos finanšu tirgos

Valsts kases darbība 2017. gadā

2. Valsts parāda vadība

Valsts stabilais "A" reitinga grupas kredītreitings, investoru augstais novērtējums un pārliecība par Latvijas attīstību ilgtermiņā, kā arī *euro* bāzes likmju un eirozonas valstu vērtspapīru kredītriska uzceluma saglabāšanās zemos līmeņos, pateicoties Eiropas Centrālās bankas īstenotajai stimulējošajai monetārajai politikai, 2017. gadā nodrošināja iespēju veikt resursu piesaisti starptautiskajos finanšu tirgos ar labvēlīgiem nosacījumiem, kapitalizējot ilgtermiņa ieguvumus no pastāvošajiem zemiem EUR procentu likmju līmeņiem un fiksējot zemu parāda apkalpošanas izdevumus ilgtermiņā. To apliecina arī 2017. gadā veiktie aizņēmuma darījumi starptautiskajos finanšu tirgos, emitējot eiroobligācijas par kopējo summu 1 mljrd. *euro* (sk. 2. tabulu).

2. tabula.

2017. gadā emitēto eiroobligāciju raksturlielumi

Aizņemšanās apjoms KOPĀ: 1 mljrd. EUR				
emisijas laiks	2017. gada februāris		2017. gada maijs	
emisijas apjoms	500 milj. EUR	150 milj. EUR	200 milj. EUR	150 milj. EUR
dzēšanas termiņš	2047 (30 gadi – vēsturiski garākais termiņš)	papildu laidieni 2026 (10 gadi)	papildu laidieni 2036 (20 gadi)	papildu laidieni 2026 (10 gadi)
procentu (kupona) likme	2,250%	0,375%	1,375%	0,375%

Aktīvie komunikācijas pasākumi ar valsts vērtspapīru investoriem, kā arī stabilais "A" reitinga grupas valsts kredītreitings un eiroobligāciju termiņu diversifikācija emisijās piesaistīja arvien vairāk investoru, kuri veic ieguldījumus attīstīto valstu obligācijās ar zemākiem ienesīguma līmeņiem.

2017. gadā piesaistot finansējumu gan kārtējā gada finansēšanas nepieciešamības segšanai, gan iekšējā aizņēmuma trīs gadu obligāciju 220,9 milj. *euro* apmērā dzēšanai 2018. gada janvārī un eiroobligāciju 400 milj. *euro* apmērā dzēšanai 2018. gada martā, nodrošināta elastība 2018. gada plānoto aizņemšanās pasākumu īstenošanas piemērotākā laika izvēlei.

2.3.3. Sadarbības partneru attiecību vadība

Sadarbības finanšu institūciju attiecību vadības mērķis ir nodrošināt pastāvīgi pēc iespējas plašāku, drošu un uzticamu Valsts kases sadarbības finanšu institūciju loku, kas nodrošinātu konkurētspējīgus nosacījumus finanšu darījumu veikšanai.

Lai īstenotu mērķtiecīgu sadarbības partneru attiecību vadību, Valsts kase regulāri informē investorus, investīciju banku un reitinga aģentūru pārstāvjus par aktualitātēm valstī, sagatavojot Valsts parāda vadības gada pārskatu, ceturkšņa biļetenus un apkopojot aktuālos iknedēļas notikumus, kā arī veic citus regulārus un nozīmīgus komunikācijas pasākumus.

Gan Latvijas delegācijas sastāvā Pasaules Bankas un Starptautiskā Valūtas fonda ikgadējās konferences laikā, gan organizējot tikšanās klātienē, t.sk. dažādās konferencēs un semināros, Valsts kases eksperti tiek ar valsts parāda vērtspapīru investoriem, ārvalstu investīciju banku un kredītreitingu aģentūru pārstāvjiem, tādējādi nodrošinot papildu atbalstu informācijas izplatīšanā un skaidrošanā investoru sabiedrībai.

Katru gadu Valsts kase sagatavo analītisku Valsts parāda vadības pārskatu (latviešu un angļu valodā) par iepriekšējo gadu, lai finanšu tirgus dalībniekiem, t.sk. esošajiem un potenciālajiem sadarbības partneriem, kredītreitingu aģentūru pārstāvjiem un valsts vērtspapīru investoriem nodrošinātu informāciju par valsts parāda un aktīvu vadības aktualitātēm, aizņemšanās pasākumiem un rezultātiem. Valsts parāda vadības pārskatu nosūta arī citiem pēc funkcijām līdzīgiem valsts parāda vadības funkciju īstenotājiem ES (parāda vadības birojiem), kā arī Latvijas Republikas vēstniecībām ārvalstīs.

Reizi ceturksnī Valsts kase savā tīmekļa vietnē publicē Valsts parāda vadības ceturkšņa biļetenu (latviešu un angļu valodā), kurā sniedz aktuālos valsts budžeta izpildes un valsts parāda vadības datus, informāciju par Latvijas Republikas kredītreitingu, veiktajiem aizņemšanās pasākumiem iekšējā un starptautiskajos finanšu tirgos, valsts vērtspapīru izsoļu rezultātiem, valsts parāda portfeļa vadību un sasniegtajiem rezultātiem, kā arī par pašvaldību aizņēmumiem un valsts izsniegtajiem galvojumiem. Ik nedēļu Valsts kase apkopo, elektroniski nosūta sadarbības partneriem un publicē tīmekļa vietnē Nedēļas notikumu apskatu (angļu valodā) par valsts budžeta aizpildi,

valsts parāda vadību, svarīgākajām aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā, ekonomikā un politikā.

Valsts kase sadarbības partneriem sagatavo un regulāri aktualizē arī atsevišķu prezentāciju ar jaunāko informāciju par aktuālajiem Latvijas tautsaimniecības attīstības jautājumiem, finanšu un fiskālajiem rādītājiem.

Komunikācijas aktivitātes ir strukturētas, lai sasniegtu Valsts kases darbības stratēģijā noteikto uzdevumu parāda vērtspapīru investoru bāzes diversificēšanai. 2017. gadā rīkotas klātienē tikšanās gan ar esošajiem, gan potenciālajiem vērtspapīru investoriem gan Eiropā (Frankfurtē), gan ASV (Bostonā), gan Japānā (Tokijā), tādējādi stiprinot vērtspapīru investoru uzticību Latvijas ekonomikā un pozitīvi ietekmējot viņu nākotnes redzējumu par situācijas attīstību Latvijā. Šāda pieeja investoru uzrunāšanā tiek turpināta arī 2018. gadā.

2.3.4. Latvijas Republikas kredītreitings

Kredītreitings valstij ir būtisks nosacījums aizņemšanās darījumu organizēšanā un nozīmīgs faktors finanšu līdzekļu pieejamībai, jo tas ietekmē aizņemto resursu cenu. Valsts parāda vadības ietvaros Latvijas Republikas kredītreitinga noteikšanai Valsts kase organizē trīs lielāko starptautisko kredītreitinga aģentūru – "Fitch Ratings", "S&P Global" un "Moody's Investors Service", kā arī Japānas kredītreitingu aģentūras "R&I" analītiķu vizītes Latvijā, un nodrošina tām regulāru, vispusīgu un situācijai atbilstošu informāciju par Latviju, lai veicinātu kredītreitinga aģentūru lēmumu pieņemšanu par Latvijas Republikas kredītreitinga pozitīvu attīstību. Pamatojoties uz pieejamo informāciju, t.sk. kredītreitingu, investoru novērtē investīciju iespējas Latvijā, piemēram, valsts vērtspapīros. Kredītreitinga aģentūras ne tikai katru gadu pārskata Latvijas Republikas kredītreitingu un tā nākotnes prognozi (*outlook*), bet arī piešķir kredītreitingu valsts emitētajiem vērtspapīriem. Valsts kases vadītā starpstipulētā darba grupa reizi gadā informē Ministru kabinetu par Latvijas Republikas kredītreitingu un faktoriem, kas to ietekmē, kā arī par priekšlikumiem kredītreitinga uzlabošanai.

Arī 2017. gadā Latvijas valsts kredītreitings stabili saglabājis "A" kredītreitinga grupā (trīs lielāko starptautisko kredītreitinga aģentūru – "Fitch Ratings", "S&P Global" un

Valsts kases darbība 2017.gadā

2. Valsts parāda vadība

“Moody’s Investors Service” – vērtējumā), par ko liecina kredītreitingu apstiprinājumi: 2017.gada maijā un atkārtoti – novembrī – “Fitch Ratings” un martā – “S&P Global” apstiprināja esošo reitinga līmeni, bet oktobrī – “Moody’s Investors Service”.

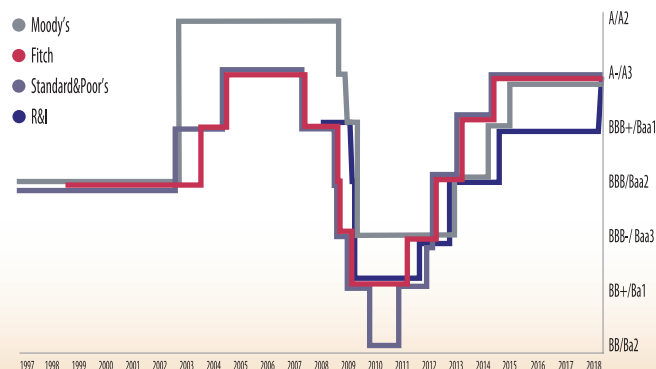
2017.gada janvārī Japānas kredītreitingu aģentūra “R&I” un septembrī – “S&P Global” – paaugstināja Latvijas kredītreitinga nākotnes novērtējumu no stabila uz pozitīvu, ko veicinājusi Latvijas ekonomikas straujā izaugsme.

2017.gada beigās Latvijas kredītreitings ilgtermiņa saistībām ārvalstu valūtā bija “A3” (ar stabili nākotnes novērtējumu) (“Moody’s Investors Service”), “A-” (ar stabili nākotnes novērtējumu) („Fitch Ratings”), “A-” (ar pozitīvu nākotnes novērtējumu) (“S&P Global”) un “BBB+” (ar pozitīvu nākotnes novērtējumu) („R&I”). (2018.gada 15.janvārī Japānas kredītreitingu aģentūra “R&I” paziņoja par Latvijas kredītreitinga paaugstināšanu no “BBB+” uz “A-”, nosakot stabili nākotnes novērtējumu).

Atbilstoši kredītreitingu novērtējumam Latvija tiek vērtēta kā labas kvalitātes un uzticams emitents, kas veicina aizņemšanos ar labvēlīgiem nosacījumiem.

19.attēls.

Latvijas Republikas kredītreitinga attīstība

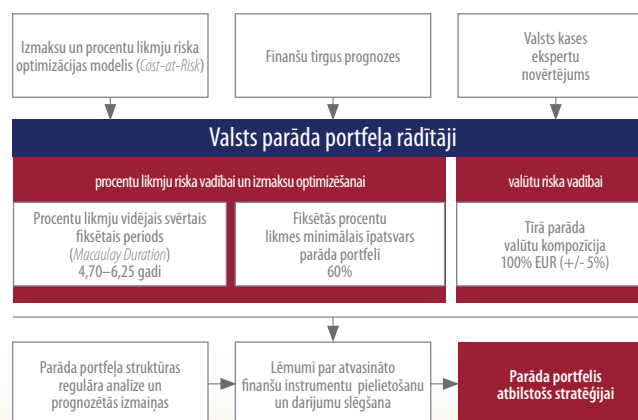

2.4. Valsts parāda portfeļa vadība

Valsts parāda portfeļa vadības mērķis ir optimizēt valsts parāda apkalpošanas izmaksas ilgtermiņā, ierobežojot valsts parāda portfeļa finanšu riskus. Valsts kase regulāri izvērtē parāda portfeļa struktūras parametrus, kā arī nepieciešamību šo rādītāju izmaiņām. Balstoties uz Valsts kases ekspertu novērtējumu, finanšu tirgus prognozēm, kā arī izmaksu un procentu likmju riska modelēšanas rezultātiem, tiek noteiktas procentu likmju vidējā svērtā fiksētā perioda un fiksēto likmju īpatsvara rādītāju vērtības, kas nodrošina optimālo izmaksu un procentu likmju riska līdzsvaru (sk. 20.attēlu). Savukārt valūtu riska vadībai, ņemot vērā finanšu tirgus prognozes un Valsts kases ekspertu novērtējumu, tiek noteikta un uzraudzīta optimālā tīrā parāda valūtu kompozīcija, kas ļauj ievērot aktīvu un saistību ārvalstu valūtās līdzsvaru un tādējādi izvairīties no valūtu kursu svārstību ietekmes.

20.attēls.

Valsts parāda portfeļa vadības pamatprincipi

2017.gadā ievēroti visi Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji (sk. 3.tabulu).

3.tabula

Valsts parāda struktūras rādītāju atbilstība Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajiem valsts parāda portfeļa struktūras rādītājiem

Rādītāji	Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2016.		Faktiskie parāda struktūras rādītāji 31.12.2017.		Stratēģijā noteiktie parāda struktūras rādītāji	
leکشējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms ¹⁹ gada beigās	1060,76 milj. EUR		1 168,07 milj. EUR		ne mazāk kā apjoms iepriekšējā gada beigās	
Dzēšanas profils (%) no valsts parāda portfeļa	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem	≤ 1 gadu	≤ 3 gadiem
	14,6%	33,6%	13,1%	36,4%	≤ 25%	≤ 50%
Fiksētās procentu likmes ²⁰ minimālais īpatsvars valsts parāda portfelī	88,7%		90,5%		≥ 60%	
Procentu likmju vidējais svērtais fiksētais periods gados	4,96		5,86		4,70 – 6,25	
Tīrā parāda valūtu kompozīcija	EUR 100,44%		EUR 99,89%		EUR 100% (+/- 5%)	

¹⁹ Apgrozībā esošo vērtspapīru, kas emitēti pēc Latvijas likumdošanas, apjoms.

²⁰ Valsts parāds ar fiksētu procentu likmi ar atlikušo dzēšanas termiņu, kas ir ilgāks par vienu gadu.

Valsts kases darbība 2017.gadā

2. Valsts parāda vadība

2.5. Naudas līdzekļu vadība

Naudas līdzekļu un likviditātes vadības process arī 2017.gadā vadīts nestandarta finanšu tirgus apstākļos, joprojām saglabājoties negatīvām EUR procentu likmēm naudas tirgū. Eiropas Centrālā banka turpināja negatīvas likmes (minus 0,40%) piemērošanu Eurosistēmas noguldījumu iespējām, kā arī vērtspapīru (t.sk. valsts parāda vērtspapīru) uzpirkšanas programmu.

Uz laiku brīvos naudas līdzekļus 2017.gadā Valsts kase izvietoja Latvijas un ārvalstu kredītiestādēs un ieguldīja fiksēta ienākuma parāda vērtspapīros, ierobežojot finanšu riskus saskaņā ar katram darījumu partnerim atkarībā no finanšu instrumenta veida noteiktajiem ieguldījumu parametriem un sadarbības limitiem.

Faktiskie procentu ieņēmumi valsts pamatbudžetā par depozītiem un kontu atlikumiem 2017.gadā nodrošināti 18,0 milj. euro apmērā (t.sk. 15,2 milj. euro no AS "Reverta").

²¹ Saskaņā ar Stabilitātes programmas metodoloģiju rādītāju nosaka, dalot kārtējā gada attiecīgās valsts vispārējās valdības parāda procentu izdevumus ar iepriekšējā gada vispārējās valdības parāda apjomu (izmantojot EUROSTAT datus pēc EKS 2010 metodoloģijas).

²² Attiecības vērtību nosaka procentos, dalot n.gadā no valsts budžeta apakšprogrammas 31.02. „Valsts parāda vadība” veikto procentu izdevumu summu (kas samazināta par valsts pamatbudžeta ieņēmumiem no atvasināto finanšu instrumentu rezultāta, vērtspapīru emisijas brīdī fiksēto prēmiju un ieņēmumiem no aizņēmumiem, kuriem ir noteikta negatīva procentu likme) ar valsts konsolidētā parāda apjomu uz N-1 gada beigām (tam pieskaitot Valsts kases administrētajiem ārējiem aizņēmumiem un parāda vērtspapīriem piesaistīto atvasināto finanšu instrumentu valūtas rezultātu).

²³ Rezultatīvo rādītāju vērtību iegūst kā bāzes punktos izteiktu starpību starp kārtējā gada un iepriekšējā gada attiecības vērtību, kuras ir noteiktas saskaņā ar 4.atsaucē minēto aprēķina metodiku. Rezultatīvo rādītāja pārsniegšana attiecīgajā gadā ir pieļaujama tikai gadījumā, ja attiecīgajā gadā valsts parāda vadības ietvaros tiek veikti darījumi, kuru rezultātā samazinās procentu izdevumu vidējā termiņā un ilgtermiņā.

²⁴ Rezultatīvais rādītājs ir izpildīts, jo tas 2017.gadā ir samazinājies, salīdzinot ar 2016.gada rādītāju.

²⁵ Attiecīgā mēneša likviditātes rezerves izpildei nepieciešamais finansējums, kuru atbilstoši spēkā esošajai Naudas līdzekļu vadības stratēģijai veido likvidie naudas līdzekļi un likviditātes nodrošināšanas darījumi (piem., 21 dienas parādzīmju emisija, attiecīgā mēneša ietvaros veicamie īstermiņa aizņemšanās darījumi).

²⁶ Finansējuma apjoms, kas nepieciešams valsts budžeta un saistību izpildes nodrošināšanai viena kalendārā mēneša ietvaros.

²⁷ Valsts vērtspapīri, kas izplatīti sākotnējā izvietojumā iekšējā finanšu tirgus investoriem.

²⁸ Negatīva neto emisija 2016.gadā atbilst spēkā esošajai Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajai pieļaujamajai atkāpei un pēmta vērtī, plānojot aizņemšanās pasākumus iekšējā tirgū 2017.gadā. Pieļaujama atkāpe, veicot negatīvas neto emisijas kārtējā gada ietvaros, ja tā attiecīgajā apmērā tiek kompensēta, plānojot nākamā gada aizņemšanās apjomus iekšējā tirgū.

2.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā

4.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts parāda un naudas līdzekļu vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvo rādītāja skaitliskās vērtības 2016.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Nodrošināta finanšu resursu pieejamība finansēšanas nepieciešamības segšanai ar zemām parāda apkalpošanas izmaksām ilgtermiņā, ierobežojot finanšu riskus.	1.1. Latvijas vispārējās valdības parāda netiešā procentu likme ²¹ nepārsniedz līdzīga un vienu pakāpi augstāka kredītreitinga eirozonas valstu vidējo rādītāju attiecīgajā gadā (Latvijas rādītāja minimālā pozitīvā novirze no eirozonas vidējā rādītāja, bāzes punktos).	0	-65
	1.2. Kārtējā gadā veikto procentu izdevumu attiecība pret iepriekšējā gada valsts parāda apjomu ²² nepārsniedz iepriekšējā gada attiecīgo rādītāju vairāk par 30 bāzes punktiem (novirze no iepriekšējā gada rādītāja bāzes punktos). ²³	30	-44 ²⁴
	1.3. Likviditātes finansējums ²⁵ nav zemāks par likviditātes rezervi (gada vidējais rādītājs (%), kuru nosaka, attiecino katru mēneša likviditātes finansējuma apjomu pret attiecīgā mēneša likviditātes rezervi ²⁶).	100	180
2. Uzturēts valsts vērtspapīru piedāvājums iekšējā finanšu tirgus dalībniekiem.	2. Iekšējā aizņēmuma vērtspapīru apjoms ²⁷ apgrozībā attiecīgā gada beigās nav mazāks par apjomu gada sākumā (minimālā starpība starp vērtspapīru apgrozībā esošo apjomu gada beigās un gada sākumā, milj. EUR). ²⁸	55,5	107,31

Valsts kases darbība 2017. gadā

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadība

3.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts aizdevuma pretendents, kas atbilst Likumā par budžetu un finanšu vadību noteiktajam valsts aizdevuma subjektu lokam²⁹ un kura īstenotais projekts atbilst likumā noteiktajiem mērķiem, var operatīvi saņemt valsts aizdevumu gadskārtējā valsts budžeta likumā noteiktā aizņēmuma limita ietvaros.

Valsts kase atbilstoši 2015. gada 30. jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr.363 "Kārtība, kādā ministrijas un citas centrālās valsts iestādes iekļauj gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā valsts aizdevumu pieprasījumus, un valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas kārtība" izsniedz un apkalpo valsts aizdevumus, tai skaitā nepieciešamības gadījumā veic darbības, lai nodrošinātu valsts aizdevumu saistību pienācīgu izpildi.

Valsts kasei ir svarīgi nodrošināt finanšu resursu pieejamību ES līdzfinansētu un tautsaimnieciski nozīmīgu investīciju projektu īstenošanai ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem, tādējādi mazinot projektu neieviešanas vai iesaldēšanas riskus (piemēram, nepietiekama finanšu plūsma) un iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu pieejamības un kvalitātes apdraudējumu.

Pašvaldības, lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību, sniedz galvojumus par savu kapitālsabiedrību saistībām. Šobrīd 67% gadījumu pašvaldības galvojumu ir sniegušas par pašvaldību kapitālsabiedrību aizņēmumiem no Valsts kases.

Valsts kase Finanšu ministrijas vārdā studiju un studējošo kredīvēšanas programmas ietvaros sniedz atbalstu izglītības nozares atbildīgajām institūcijām, organizējot izsoli kredītiestādēm par tiesībām izsniegt un apkalpot studiju un studējošo kredītus ar valsts vārdā sniegtu galvojumu, kas nodrošina iespēju studējošajiem saņemt no kredītiestādēm kredītus ar valsts galvojumu ar visizdevīgākajiem finanšu nosacījumiem un iespējami zemākām likmēm.

2017. gadā izvērtētas administratīvā sloga mazināšanas iespējas valsts aizdevumu izsniegšanas un apkalpošanas jomā, uzsākot grozījumu normatīvajā regulējumā

izstrādi. Izvērtējot valsts aizdevumu portfeli un tā struktūru, aizdevuma portfeļa atmaksas iespējamības novērtējumu Valsts kase sniedza priekšlikumus finanšu ministram par tālākām darbībām aizdevumu portfeļa uzraudzībai.

Ministru kabineta noteiktajā kārtībā Valsts kase piedalās valsts vārdā sniedzamo galvojumu sniegšanas procesā, izvērtējot un uzraugot ar galvojumu izsniegšanu saistītos riskus, organizējot galvojuma līgumu parakstīšanu un kārtējot valsts vārdā sniegtā galvojuma saistību uzskaiti, kā arī veic regulāru valsts galvoto projektu realizētāju finansiālā stāvokļa analīzi un uzraudzību, tādējādi sekmējot valstiski nozīmīgu projektu īstenošanu.

Galvojumus valsts vārdā sniedz:

- 1) par saistībām, kuras investīciju veikšanai uzņemas kapitālsabiedrība, kurā valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā pārsniedz 50%;
- 2) par saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu ar normatīvajiem aktiem apstiprinātām komercdarbības atbalsta programmām;
- 3) studiju un studējošo kredīvēšanas nodrošināšanai.

Gadskārtējā valsts budžeta likumā valsts vārdā sniedzamie galvojumi tiek paredzēti atbilstoši galvojumu maksimāli pieļaujamajam limitam, kas noteikts atbilstoši fiskālo risku novērtējumam, un nozaru ministriju izvērtējumam par īstenojamā projekta nepieciešamību un tā ietekmi uz valsts budžetu un tautsaimniecības attīstību.

Galvojumu saistību izpildes fiskālo risku novērtēšanu un vadību, kā arī galvojumu plānošanas, sniegšanas un uzraudzības procesu nosaka 2014. gada 8. jūlijā izdotie Ministru kabineta noteikumi Nr.391 "Kārtība, kādā gadskārtējā valsts budžeta likumprojektā iekļauj pieprasījumus valsts vārdā sniedzamajiem galvojumiem un veic galvojumu sniegšanu un uzraudzību". Lēmumu par galvojumu sniegšanu vai nesniegšanu saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu pieņem Ministru kabinets.

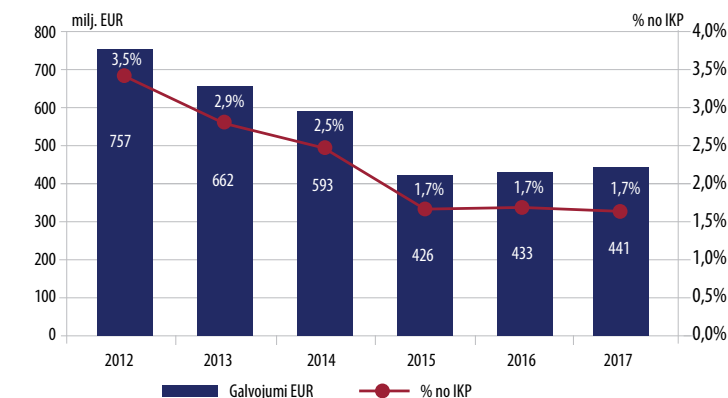
3.2. Valsts vārdā sniegtie galvojumi

2017. gadā valsts vārdā izsniegti gadskārtējā valsts budžeta likumā paredzētie galvojumi tikai studiju un studējošo kredīvēšanai par kopējo summu 7,3 milj. *euro*, kas ir mazāk par likumā „Par valsts budžetu 2017. gadam” noteikto valsts vārdā izsniedzamo galvojumu apjomu studiju un studējošo kredīvēšanai (35,9 milj. *euro*).

Valsts galvoto aizdevumu atlikums 2017. gada beigās bija 440,6 milj. *euro*, kas ir par 7,7 milj. *euro* vairāk nekā 2016. gada beigās.

21. attēls.

Valsts galvoto aizdevumu atlikums, milj. EUR

²⁹ Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts aizdevumus var saņemt pašvaldības, valsts speciālā budžeta izpildītāji, kapitālsabiedrības, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50%, un vairāku pašvaldību veidotas kapitālsabiedrības, kurās pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65%, kā arī tie zinātniskie institūti un augstskolas, kam ir noteikts atvasinātas publiskas personas statuss, un ostu pārvaldes.

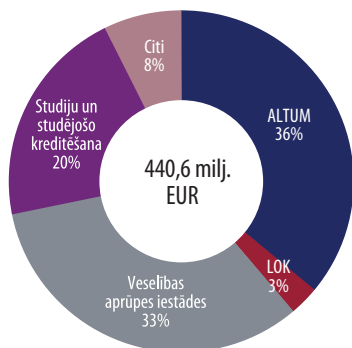
Valsts kases darbība 2017.gadā

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadība

Valsts galvoto aizdevumu portfeli sadalījumā pa aizņēmējiem vislielāko apjomu – 36% veido valsts galvojumi par valsts AS „Attīstības finanšu institūcija „Altum”” saistībām valsts atbalsta programmu īstenošanai, 33% – ārstniecības iestāžu uzņemtajām saistībām un sniegtie valsts galvojumi studējošo un studiju kreditēšanas programmas nodrošināšanai – 20%.

22.attēls.

Valsts vārdā sniegto galvojumu portfeli sadalījumā pa aizņēmējiem uz 31.12.2017.

3.3. Valsts aizdevumi

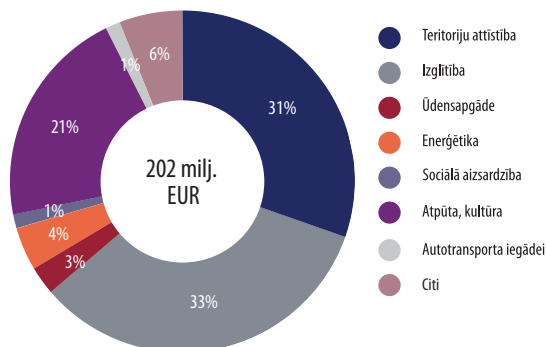
Gadskārtējā valsts budžetā valsts aizdevumu kopējais palielinājums 2017.gadā bija noteikts 334 milj. euro apmērā, t.sk. pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums 118 milj. euro apmērā. Kopējais 2017.gadā pieļaujama izsniedzamo valsts aizdevumu apmērs bija paredzēts 437 milj. euro, kas ietver gadskārtējā valsts budžeta likumā noteikto valsts aizdevumu kopējo palielinājumu un iepriekšējos gados izsniegto valsts aizdevumu atmaksas 2017.gadā.

3.3.1. Valsts aizdevumi pašvaldībām un pašvaldību struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem

2017.gadā vislielākais valsts aizdevumu apjoms 202 milj. euro apmērā ir izsniegts pašvaldībām (77% no kopējā 2017.gadā izsniegto valsts aizdevumu apjoma), kas, salīdzinot ar 2016.gada 31.decembri, ir pieaudzis par 83 milj. euro un saistīts ar ES fondu līdzfinansēto projektu sekmīgu īstenošanu.

23.attēls.

2017.gadā izsniegto valsts aizdevumu mērķi

2017.gadā pašvaldības finanšu resursus aizdevuma veidā 100% apmērā ir piesaistījušas no Valsts kases, kas norāda uz to, ka Valsts kase nodrošina finansiāli izdevīgus nosacījumus un sniedz kvalitatīvu pakalpojumu.

3.3.2. Valsts aizdevumi valsts struktūrām

Valsts aizdevumi 0,3 milj. euro apmērā (0,1% no kopējā valsts aizdevumu apjoma) izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem³⁰ – VSIA “Latvijas Nacionālais operas un baleta teātris” vēsturiskās ēkas iekšpagalma III kārtas rekonstrukcijas darbu pabeigšanai.

3.3.3. Valsts aizdevumi nefinanšu komersantiem³¹

Valsts aizdevumi 61 milj. euro apmērā jeb 23% no kopsummas izsniegti nefinanšu komersantiem, galvenokārt ES līdzfinansēto projektu īstenošanai.

³⁰ Komersants, kura darbību kontrolē un finansē valsts administratīvās struktūrvienības un publiskās aģentūras, kuru kompetence aptver visu valsts ekonomisko teritoriju – ministrijas, vēstniecības, pārstāvniecības, aģentūras, padomes, izglītības, veselības aizsardzības, tiesībsardzības, kultūras un citas centrālās valsts iestādes.

³¹ Saimnieciska vienība, kas veic preču ražošanu vai sniedz nefinanšu pakalpojumus nolūkā gūt peļņu vai citus labumus, piemēram, kapitālsabiedrība, akciju sabiedrība un individuālais komersants.

Valsts kases darbība 2017.gadā

3. Valsts aizdevumu un galvojumu vadība

3.4. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts aizdevumu un galvojumu vadībā

5.tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji valsts aizdevumu un galvojumu vadībā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2016.gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Nodrošināts uz klientu orientēts valsts aizdevumu izsniegšanas un uzraudzības process ar finansiāli izdevīgiem nosacījumiem.	1.1. Izsniegto valsts aizdevumu apjoms pašvaldībām un pašvaldību kapitālsabiedrībām ar pašvaldību galvojumu nav mazāks par 85% no kopējā pašvaldību un pašvaldību kapitālsabiedrību ar pašvaldību galvojumu ņemto aizņēmumu apmēra kārtējā gadā.	85	100
	1.2. Apmierinātība ar saņemto pakalpojumu kvalitāti valsts aizdevumu procesa īstenošanā nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita ³²).	85	_33
2. Nodrošināta savlaicīga un pareiza kredīta kvalitātes novērtēšana un uz tā pamata izveidoto uzkrājumu pietiekamība iespējamo zaudējumu segšanai.	2. Valsts aizdevumu portfelim uz iepriekšējo ceturksni aprēķināto uzkrājumu apmērs ir pietiekošs vai pārsniedz kārtējā ceturksnī faktiski nesamaksāto apmēru (uzkrājums % no prasībām).	100	100

³² Saskaņā Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošas klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

³³ 2017.gadā pieņemts lēmums nerīkot klientu apmierinātības pētījumu par valsts aizdevumu izsniegšanu.

Valsts kases darbība 2017. gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts kase atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam veic Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda sertifikācijas iestādes funkcijas, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības finanšu instrumenta sertifikācijas iestādes funkcijas, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas maksājumu iestādes funkcijas.

Īstenojot maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas, Valsts kase nodrošina saņemtā un izlietotā finansējuma uzskaiti, sagatavo un iesniedz finansējuma piešķirējinstiūcijai pārskatus, apstiprinot, ka deklarētie izdevumi ir izlietoti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī veic citus ar finanšu vadību saistītos pienākumus. Pirms deklarējamo izdevumu apstiprināšanas, lai gūtu nepieciešamo pārliecību, Valsts kase, balstoties uz risku izvērtējumu, veic normatīvajos aktos paredzētās pārbaudes, kā arī analizē un ņem vērā tās rīcībā esošo informāciju (pārbaudes, auditi, revīzijās konstatētās neatbilstības u.c.).

4.2. Sertifikācijas iestādes un maksājumu iestādes funkcijas ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā

2017. gada 31. martā līdz ar Finanšu ministrijas un Valsts kases sagatavoto noslēguma dokumentu iesniegšanu Eiropas Komisijā oficiāli slēgts 2007.-2013. gada ES fondu plānošanas periods, kas Latvijai ir pirmais pieredzētais pilnais septiņu gadu periods un kas sniedza ievērojamu ieguldījumu valsts tautsaimniecības attīstībā un sabiedrības labklājības celšanā. Programmas slēgšana bija darbietilpīgs process, kas tika uzsākts jau 2016. gada otrajā pusē un prasīja ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu savlaicīgu, saskaņotu rīcību, kā arī lēmumu pieņemšanu par atsevišķu projektu izdevumu attiecināmību un to iekļaušanu/ neiekļaušanu noslēguma izdevumu deklarācijās.

Tā kā Latvija, apstiprinot ES fondu projektus, iepriekš bija uzņēmusies virssaistības, neskatoties uz veiktajām deklarējamo izdevumu korekcijām, noslēguma izdevumu deklarācijās deklarētie izdevumi pārsniedza ES fondu piešķirumu (deklarētās virssaistības), līdz ar to Latvija ir izpildījusi priekšnosacījumus, lai saņemtu ES fondu finansējuma piešķirumu pilnā apmērā.

2017. gada nogalē Eiropas Komisija apstiprināja Eiropas Sociālā fonda noslēguma dokumentāciju un 20. decembrī ieskaitīja pirmo noslēguma maksājumu.

Darbības programma	Darbības programmas piešķirums		Deklarētais finansējums	Pieprasītā kopienas finansējuma summa	
	ES finansējums	Kopējais finansējums		ES finansējums	% no ES finansējuma piešķiruma
1. Darbības programma (ESF)	583 104	686 004	746 340	583 104	100
2. Darbības programma (ERAF)	696 282	1 023 742	1 307 935	696 282	100
3. Darbības programma	3 251 062	3 940 762	4 055 485	3 251 062	100
<i>t.sk. ERAF</i>	<i>1 711 286</i>	<i>2 019 445</i>	<i>2 057 524</i>	<i>1 711 286</i>	100
<i>t.sk. Kohēzijas fonds</i>	<i>1 539 777</i>	<i>1 921 317</i>	<i>1 997 961</i>	<i>1 539 777</i>	100
Kopā	4 530 448	5 650 508	6 109 760	4 530 448	100

Avots: Valsts kase, ES SFKF VIS³⁴

³⁴ ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vienotā informācijas sistēma.

6. tabula

ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas perioda ietvaros deklarētie izdevumi, tūkst. EUR

Valsts kases darbība 2017.gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

4.3. Sertifikācijas iestādes funkcijas 2014.-2020.gada plānošanas periodā

Šajā plānošanas periodā Eiropas Komisijas normatīvie akti³⁵ (turpmāk – Regula Nr.1303/2013) paredz izmaiņas atskaitīšanās mehānismā par veiktajiem izdevumiem, nosakot, ka maksājuma pieteikumi jāiesniedz par kārtējo grāmatvedības gadu un, grāmatvedības gadam noslēdzoties, jāiesniedz kontu slēgums.

2017.gadā Valsts kase turpināja regulāri iesniegt maksājuma pieteikumus Eiropas Komisijai un saņemt maksājumus. Deklarējamo izdevumu apjoms salīdzinājumā ar 2016.gadu kopumā nav būtiski pieaudzis, detalizētāku informāciju sk. 7. un 8.tabulā. 2017.gadā Eiropas Komisijai pirmo reizi iesniegta kontu slēguma dokumentācijas pakete par grāmatvedības gadu no 2015.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 30.jūnijam:

- 1) Valsts kases kā sertifikācijas iestādes sagatavotais kontu slēgums³⁶;
- 2) Finanšu ministrijas kā vadošās iestādes sagatavotā pārvaldības deklarācija un gada kopsavilkums par iepriekšējo gadu;
- 3) Finanšu ministrijas kā revīzijas iestādes sagatavotais gada kontroles ziņojums un atzinums³⁷.

Noslēguma dokumentācija no Eiropas Komisijas tika apstiprināta bez iebildumiem, tādējādi slēdzot iepriekš minēto grāmatvedības gadu. Jāatzīmē, ka Latvijā bija viena no nedaudzām dalībvalstīm, kas esošajā plānošanas periodā iesniedza kontu slēguma dokumentāciju, pārējās dalībvalstis vai nu nebija iesniegušas nevienu maksājuma pieteikumu, vai arī tām nebija izveidota un atbilstīgi novērtēta vadības un kontroles sistēma.

7.tabula

2017.gadā deklarētie izdevumi un saņemtās atmaksas/ avansa maksājumi no Eiropas Komisijas, tūkst. EUR

Fonds	Maksājuma pieteikumus deklarētie kopējie ³⁸ attiecināmie izdevumi	t.sk. 2.grāmatvedības gadā	t.sk. 3.grāmatvedības gadā	Saņemtie maksājumi no Eiropas Komisijas	t.sk. saņemtie ikgadējie avansi no Eiropas Komisijas par 2.grāmatvedības gadu	t.sk. 2.grāmatvedības gadā	t.sk. 3.grāmatvedības gadā	Plānotais bilances maksājums ³⁹ par 2.grāmat-vedības gadu
(1)	(2)=(3)+(4)	(3)	(4)	(5)=(6)+(7)	(6)	(7)	(8)	(9)
ESF ⁴⁰ (t.sk. JN1 ⁴¹)	54 719	36 463	18 256	59 643	16 564	28 842	14 237	-12 165
ERAF ⁴²	123 272	957 740	65 532	128 529	59 251	44 171	25 107	-47 623
KF ⁴³	73 411	33 094	40 317	89 457	33 297	25 317	30 843	-28 943
Kopā	251 402	127 297	124 105	277 629	109 112	98 330	70 187	-88 731

Avots: Valsts kase, KP V15⁴⁴

Fonds	Kopējais finansējuma piešķirums	Kopā deklarētie izdevumi	2016.gadā deklarētie izdevumi	2017.gadā deklarētie izdevumi
ESF (t.sk. JN1)	780 252	165 328	56 086	109 242
ERAF	2 825 003	170 721	80 162	90 559
Kohēzijas fonds	1 587 547	187 547	114 137	73 410
Kopā	5 192 802	523 596	250 385	273 211

8.tabula

2017.gadā deklarētie izdevumi salīdzinājumā ar 2016.gadu, tūkst. EUR

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr.1303/2013 (2013.gada 17.decembris), ar kuru paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.1083/2006.

³⁶ Regulas Nr.1011/2014 12.pielikums – pārskats par MPEK iekļautajiem darījumiem.

³⁷ Par izveidotās sistēmas darbības efektivitāti, Eiropas Komisijai deklarēto izdevumu attiecināmbu un atbilstību normatīvajiem aktiem, pārskatos (tai skaitā pārvaldības deklarācijā) sniegtās informācijas patiesumu un objektivitāti.

³⁸ Eiropas Savienības finansējums, nacionālais publiskais finansējums un privātais finansējums.

³⁹ Plānotais no Eiropas Komisijas saņemamais/ Eiropas Komisijai atmaksājamais līdzekļu apjoms par 3.grāmatvedības gadu (summa tiek aprēķināta ņemot vērā plānoto kontu slēgumā iekļaujamo izdevumu apjomu, saņemto ikgadējo avansu apjomu, kuru bija jāapmaksā 3.grāmatvedības gadā un par 3.grāmatvedības gadu saņemtās atmaksas no Eiropas Komisijas).

⁴⁰ Eiropas Sociālais fonds

⁴¹ Jauniešu nodarbinātības iniciatīva

⁴² Eiropas Reģionālās attīstības fonds

⁴³ Kohēzijas fonds

⁴⁴ Kohēzijas politikas fondu vadības informācijas sistēma

Valsts kases darbība 2017.gadā

4. ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija

Tāpat pārskata periodā tika sniegti priekšlikumi grozījumiem normatīvajos aktos, paredzot elastīgāku rīku grozīt maksājumu pieteikumu iesniegšanas termiņus, kā arī izdevumu periodus, atrunājot tos iekšējos normatīvajos aktos (nevis Ministru kabineta noteikumos), pilnveidota informācijas sistēma, kurā sagatavo Eiropas Komisijai iesniedzamos pārskatus, nodrošinot, ka dati pārskatos ielasās automātiski pēc noteikta algoritma, mazinot manuālās darbības un iespējamās kļūdas, kā arī nodrošinot pārskatu sagatavošanas izsekojamību. Papildus minētajam, lai veidotu iesaistīto iestāžu vienotu izpratni un rīcību pārskatu sagatavošanas procesā, izstrādāti sertifikācijas iestādes skaidrojumi par sadarbības iestādes un vadošās iestādes apliecinājuma maksājuma pieteikuma apstiprināšanai un kontu slēguma precizēšanai nepieciešamās informācijas sagatavošanu.

4.4. Maksājumu iestādes funkcijas Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros

Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietvaros 2017.gadā maksājumu iestāde pārbaudīja un Šveices kompetentajām iestādēm iesniedza četrus starposma un četrus noslēguma līdzekļu atmaksas pieprasījumus par kopējo summu 3,41 milj. Šveices franku, kas arī ir saņemti pilnā apmērā. Līdz ar pēdējo četru projektu noslēguma līdzekļu atmaksas pieprasījumu iesniegšanu Šveices kompetentajām iestādēm un atmaksu saņemšanu ir sekmīgi noslēgušies Latvijas un Šveices sadarbības programmas īstenošana, saņemot finansējumu 94% apmērā (53,28 milj. Šveices franku) no Latvijai pieejamā piešķiruma (56,88 milj. Šveices franku).

4.5. Sertifikācijas iestādes funkcijas Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumentam un Norvēģijas finanšu instrumentam

2009.-2014.gada plānošanas periodā Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros Latvijā tiek īstenotas septiņas programmas un tehniskās palīdzības projekts. 2017.gadā sertifikācijas iestāde atbilstoši tās kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos noteiktajai kārtībai un termiņiem pārbaudīja un iesniedza Finanšu instrumentu birojam 22 starposma pārskatus, pieprasot no Finanšu instrumentu biroja 11,5 milj. euro un vienu noslēguma pārskatu – par programmu “NVO Fonds”, pieprasot 0,2 milj. euro. Maksājumi par iesniegtajiem starposma pārskatiem saņemti pilnā apmērā, savukārt par iesniegto noslēguma pārskatu pieprasītā summa vēl nav saņemta, jo Finanšu instrumentu birojs turpina analizēt noslēguma pārskatā iekļauto informāciju.

4.6. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultātīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

9.tabula

Darbības rezultātu rezultātīvie rādītāji ES fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācijā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2017.gadā	
		Plānotais	Izpilde
Ārējo auditoru pozitīvs novērtējums ⁴⁵ par sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu.	Ārējo auditoru novērtējums par sertifikācijas iestādes vadības un kontroles sistēmu nav zemāks par “2”.	2	2

⁴⁵ Novērtējuma kategorijas atbilstoši Eiropas Savienības fondu vadību reglamentējošiem normatīvajiem aktiem (“1” – darbojas labi, trūkumi nav konstatēti vai ir konstatēti maznozīmīgi trūkumi; “2” – darbojas, bet ir nepieciešami atsevišķi pilnveidojumi; “3” – darbojas daļēji, ir nepieciešami būtiski pilnveidojumi; “4” – nedarbojas, konstatēti būtiski trūkumi).

Valsts kases darbība 2017. gadā

5. Grāmatvedības uzskaites pakalpojums

5.1. Darbības principi un attīstības virzieni

Valsts budžeta izdevumu pārskatīšanas procesā atbilstoši virzībai uz mazu un efektīvu valsts pārvaldi identificēta iespēja panākt lietderīgāku grāmatvedības funkcijas darba organizāciju, piemērojot grāmatvedības uzskaites ārpakalpojuma principu centrālajā valsts un to padotības iestādēs. Ministru kabineta 2016. gadā atbalstītais efektivizācijas modelis paredz minēto iestāžu grāmatvedības uzskaites funkcijas pakāpenisku centralizāciju un nodošanu Valsts kasei, kas jau veic Finanšu ministrijas padotības iestāžu – Iepirkumu uzraudzības biroja un Fiskālās disciplīnas padomes – grāmatvedības uzskaiti un Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcijas grāmatvedības un personālvadības uzskaiti, un ir uzkrājusi gan specializētu kompetenci grāmatvedības prasību izstrādē, gan minēto prasību praktiskajā piemērošanā un pakalpojuma sniegšanā, kā arī uztur Finanšu ministrijas Centralizēto resursu vadības sistēmu.

Normatīvie akti nosaka grāmatvedības uzskaites metodes un pamatprincipus, tomēr grāmatvedības uzskaites standartizētas kārtības izstrāde ir komplikēta gan daudzveidīgo darījumu uzskaites dēļ, gan vadības līmeņa lēmumu pieņemšanai nepieciešamās informācijas neviendabības dēļ – līdzās grāmatvedības uzskaiti regulējošiem normatīvajiem aktiem iestādes izdod iekšējos normatīvos aktus, kas rada ietekmi uz standartizētu uzskaites kārtību un informācijas sistēmas atbalstu. Tāpat arī nav noteikti vienoti ar grāmatvedības uzskaiti saistītie personālvadības procesi, un iestādēm ir dažāda pieeja to realizēšanā, kas apgrūtina vienotu informācijas un dokumentu aprites izveidi un tās iestrādi informācijas sistēmā. Vienādojot un standartizējot grāmatvedības uzskaites procesu, Valsts kase nodrošinās tā nepārtrauktību, augstu uzskaites datu kvalitāti un finanšu pārskatu sagatavošanu atbilstoši vienotiem uzskaites pamatprincipiem, kā arī pakalpojuma nodrošināšanai uzturēs informācijas sistēmu personāla datu uzskaiti un operatīvai informācijas apmaiņai.

Pasākumu plānots īstenot posmos, pakāpeniski palielinot pakalpojuma saņēmēju loku.

5.2. Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma pilotprojekts

2017. gadā izstrādāts pakalpojuma sniegšanas tiesiskais regulējums, vienoti grāmatvedības uzskaites procesi un kārtība, vienoti ar atlīdzības uzskaiti saistītie personālvadības procesi, izvērtēts un ieviests tehniskais risinājums un noslēgta starpresoru vienošanās par grāmatvedības uzskaites un personālvadības informācijas sistēmas pakalpojuma sniegšanu no 2018. gada pilotprojekta iestādēm – Valsts kancelejai, Valsts administrācijas skolai, Pārresoru koordinācijas centram un Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei. 28.12.2017. Ministru kabinetā iesniegts informatīvais ziņojums "Par informatīvo ziņojumu "Par Grāmatvedības uzskaites pakalpojuma ieviešanas gaitu".

5.3. Valsts kases darbības stratēģijā noteikto darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā

10. tabula

Darbības rezultātu rezultatīvie rādītāji grāmatvedības uzskaites pakalpojuma sniegšanā

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	Rezultatīvā rādītāja skaitliskās vērtības 2017. gadā	
		Plānotais	Izpilde
1. Sniegts grāmatvedības uzskaites pakalpojums valsts budžeta iestādēm.	1. Valsts budžeta iestādes, kurām Valsts kase sniedz grāmatvedības uzskaites pakalpojumu (skaits).	4	4
2. Apzinātas Valsts kases klientu vēlmes un atbilstoši tām pilnveidoti sniegtie pakalpojumi.	2. Apmierinātība ar saņemto grāmatvedības uzskaites pakalpojuma kvalitāti nav zemāka par 85% (% no aptaujāto klientu skaita ⁴⁶).	85	~47

⁴⁶ Saskaņā ar Valsts kases kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošajos dokumentos noteikto klientu apmierinātības pētījumu veic ne retāk kā reizi trijos gados. Pēc nepieciešamības veic gan visaptverošos klientu aptaujas, gan aptaujas konkrēta pakalpojuma un klientu segmenta apmierinātības un vajadzību apzināšanai.

⁴⁷ 2017. gadā aptaujas veikšanas nepieciešamība nav identificēta, jo 2016. gadā Valsts kases organizētās klientu aptaujas par sniegtā grāmatvedības uzskaites pakalpojuma kvalitāti rezultatīvais rādītājs sasniedza 100%.

Valsts kases darbība 2017. gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

6.1. Valsts kases finansējums un tā izlietojums

Valsts kases finansējumu veido:

- 1) dotācija no vispārējiem ieņēmumiem;
- 2) maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi:
  - ieņēmumi par valsts aizdevumu apkalpošanu,
  - ieņēmumi par valsts vārdā sniegto galvojumu apkalpošanu.

Valsts kase 2017. gadā īstenojusi šādas pamatbudžeta programmas un apakšprogrammas:

- 1) programmu „Budžeta izpilde un valsts parāda vadība”:
  - apakšprogrammu „Budžeta izpilde”;
  - apakšprogrammu „Valsts parāda vadība”;
- 2) apakšprogrammu „Iemaksas starptautiskajās organizācijās”;
- 3) programmu „Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana”;
- 4) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014–2020)”;
- 5) apakšprogrammu „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai”;
- 6) programmu „Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”;
- 7) programmu 99.00.00 „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

Apakšprogrammas „Budžeta izpilde” mērķis ir efektīva valsts kopbudžeta izpildes procesa organizācija un uzraudzība.

Apakšprogrammas „Valsts parāda vadība” mērķis ir nodrošināt finanšu resursus finansēšanas nepieciešamības segšanai ar iespējami izdevīgākiem nosacījumiem,

ierobežojot finanšu riskus un ņemot vērā Latvijas valsts makroekonomikas attīstību un finanšu tirgus integrāciju kopējā eirozonas finanšu tirgū, kā arī nodrošināt valsts vārdā sniegto galvojumu procesa īstenošanu un nodrošināt finansiāli efektīvu un drošu naudas līdzekļu vadību, ierobežojot un uzraugot finanšu riskus, savlaicīgi un pilnā apmērā nodrošinot naudas līdzekļu pieejamību valsts finansiālo saistību izpildei. Apakšprogrammas „Iemaksas starptautiskajās organizācijās” mērķis ir nodrošināt Latvijas Republikas finanšu saistību izpildi, savlaicīgi un pilnā apmērā veicot ikgadējos dalības maksājumus starptautiskajās finanšu organizācijās, kā arī veicot maksājumus to starptautisko finanšu institūciju kapitālā un/ vai rezervēs, kur Latvijas Republika ir kapitāldaļu turētāja, nodrošinot uzņemto saistību izpildi.

Programmas „Valsts budžeta aizdevumi un to atmaksāšana” mērķis ir nodrošināt valsts aizdevumu efektīvu izsniegšanu un apkalpošanu, ņemot vērā valsts makroekonomiskās stabilitātes un attīstības mērķu sasniegšanas nepieciešamību vidējā termiņā.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) apgūšanai (2014.–2020.)” mērķis ir atbalstīt un pilnveidot ES struktūrfondu un KF 2014.–2020. gada plānošanas perioda projektu ieviešanu un uzraudzību.

Apakšprogrammas ietvaros īstenots ERAF tehniskās palīdzības projekts „Tehniskā palīdzība Valsts kases kā sertifikācijas iestādes funkciju nodrošināšanai”. Projekta mērķis ir, īstenojot darbību „Eiropas Savienības fondu uzraudzība”, nodrošināt efektīvu un kvalitatīvu

ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda vadības likumā noteikto sertifikācijas iestādes funkciju veikšanu, savukārt, īstenojot darbību „Eiropas Savienības fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda pēcuzraudzības nodrošināšana”, – nodrošināt kompetencē esošās darbības ES fondu 2007.–2013. gada plānošanas perioda slēgšanai.

Apakšprogrammas „Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai” mērķis ir nodrošināt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta vadību un ieviešanas efektivitāti un atbilstoši starptautiskajos līgumos noteiktajam nodrošināt Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta vadošās iestādes funkciju izpildi. Apakšprogrammas ietvaros Valsts kase piedalās Finanšu ministrijas tehniskās palīdzības projekta „Tehniskās palīdzības fonds 2011.–2017. gadam” īstenošanā.

Programma „Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam”. Programmai plānotie finanšu līdzekļi ir finansējums pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam, lai nodrošinātu Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas likuma normu izpildi. Pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fonds īsteno gan ieņēmumu kapacitātes, gan izdevumu nepieciešamības izlīdzināšanu. Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam paredzēta, lai nodrošinātu pašvaldībām izmaksājamo dotāciju no fonda apmēru, kuru veido pašvaldību iemaksas fondā un valsts budžeta dotācija. Finansējums paredzēts arī dotācijas pārskaitīšanai pašvaldībām par sociālās aprūpes iestādēs – bērnunamos, veco ļaužu pansionātos un centros – līdz 1998. gada 1. janvārim ievietotām personām.

Programmas „Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” ietvaros tika veikts kompensācijas maksājums atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumu Nr. 1644 „Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” 6.2. apakšpunktam – kompensāciju izmaksā politiski represētajām personām, kuru administratīvā izsūtīšana no Latvijas PSR atzīta par nepamatotu, un personām, kurām tika uzlikti paaugstināti nodokļi un nodevas, kam sekoja mantas atņemšana, izlikšana no mājām vai dzīvokļiem, vai kuras izvairījās no komunistiskā režīma politiskajām represijām, ja pret tām gatavotās politiskās represijas ir dokumentāri pierādītas.

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

11.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
(kopsavilkums pa visām programmām, EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	353 679 975	353 147 499	347 458 768
1.1.	dotācijas	349 727 960	349 369 280	343 523 761
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 905 215	3 731 419	3 888 207
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	46 800	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	307 907 320	307 970 060	301 757 342
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	307 395 778	307 233 302	301 034 101
2.1.1.	kārtējie izdevumi	9 770 522	9 702 937	9 029 483
2.1.2.	procentu izdevumi	260 992 921	260 901 299	255 482 652
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	49 635	48 183	48 183
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	117 906	101 500	96 666
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	36 464 794	36 479 383	36 377 117
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	511 542	736 758	723 241
3.	Finansiālā bilance	45 772 655	45 177 439	45 701 426
4.	Finansēšana	-45 772 655	-45 177 439	-45 701 426
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	819 018	1 467 253	943 256
4.2.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-46 591 673	-46 644 692	-46 644 691

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

12.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta programmai
"Budžeta izpilde un valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	270 299 002	269 694 023	264 114 520
1.1.	dotācijas	266 346 987	265 915 804	260 179 513
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 905 215	3 731 419	3 888 207
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	46 800	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	271 118 020	271 161 276	265 057 785
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	270 606 478	270 424 518	264 334 544
2.1.1.	kārtējie izdevumi	9 613 557	9 523 219	8 851 892
2.1.2.	procentu izdevumi	260 992 921	260 901 299	255 482 652
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	511 542	736 758	723 241
3.	Finansiālā bilance	-819 018	-1 467 253	-943 265
4.	Finansēšana	819 018	1 467 253	943 265
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	819 018	1 467 253	943 265

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

13.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Budžeta izpilde" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	6 449 087	6 057 330	6 213 774
1.1.	dotācijas	2 543 872	2 325 911	2 325 567
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	3 905 215	3 731 419	3 888 207
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	7 268 105	7 524 583	7 157 039
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	6 756 563	6 787 825	6 433 798
2.1.1.	kārtējie izdevumi	6 756 563	6 787 825	6 433 798
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	511 542	736 758	723 241
3.	Finansiālā bilance	-819 018	-1 467 253	-943 265
4.	Finansēšana	819 018	1 467 253	943 265
4.1.	Maksas pakalpojumu un citu pašu ieņēmumu naudas līdzekļu atlikumu izmaiņas palielinājums (-) vai samazinājums (+)	819 018	1 467 253	943 265

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

14.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Valsts parāda vadība" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Resursi izdevumu segšanai (kopā)	263 849 915	263 636 693	257 900 746
1.1.	dotācijas	263 803 115	263 589 893	257 853 946
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	46 800	46 800	46 800
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	263 849 915	263 636 693	257 900 746
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	263 849 915	263 636 693	257 900 746
2.1.1.	kārtējie izdevumi	2 856 994	2 735 394	2 418 094
2.1.2.	procentu izdevumi	260 992 921	260 901 299	255 482 652
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

15.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Iemaksas starptautiskajās organizācijās" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	46 709 579	46 746 192	46 741 357
1.1.	dotācijas	46 709 579	46 746 192	46 741 357
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	117 906	101 500	96 666
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	117 906	101 500	96 666
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	117 906	101 500	96 666
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-
3.	Finansiālā bilance	46 591 673	46 644 692	46 644 691
4.	Finansēšana	-46 591 673	-46 644 692	-46 644 691
4.1.	Akcijas un cita līdzdalība komersantu pašu kapitālā	-46 591 673	-46 644 692	-46 644 691

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

16.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Kompensācijas rehabilitētajiem pilsoņiem" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	49 635	-	-
1.1.	dotācijas	49 635	-	-
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	49 635	-	-
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	49 635	-	-
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	49 635	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

17.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta programmai
"Dotācija pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondam" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	36 464 794	36 479 383	36 377 117
1.1.	dotācijas	36 464 794	36 479 383	36 377 117
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	36 464 794	36 479 383	36 377 117
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	36 464 794	36 479 383	36 377 117
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	36 464 794	36 479 383	36 377 117
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

18.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Tehniskā palīdzība Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF)
apgūšanai (2014-2020)" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	141 068	163 333	162 623
1.1.	dotācijas	141 068	163 333	162 623
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	141 068	163 333	162 623
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	141 068	163 333	162 623
2.1.1.	kārtējie izdevumi	141 068	163 333	162 623
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

19.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta apakšprogrammai
"Tehniskā palīdzība Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un
Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta apgūšanai" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	15 897	16 385	14 968
1.1.	dotācijas	15 897	16 385	14 968
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	15 897	16 385	14 968
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	15 897	16 385	14 968
2.1.1.	kārtējie izdevumi	15 897	16 385	14 968
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	-	-
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

20.tabula
Valsts pamatbudžeta finansējums un tā izlietojums
pamatbudžeta programmai
"Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums" (EUR)

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	-	48 183	48 183
1.1.	dotācijas	-	48 183	48 183
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	-	-	-
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	-	-	-
1.4.	transferti	-	-	-
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	-	-	-
2.	Izdevumi (kopā)	-	48 183	48 183
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	-	48 183	48 183
2.1.1.	kārtējie izdevumi	-	-	-
2.1.2.	procentu izdevumi	-	-	-
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	-	48 183	48 183
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	-	-	-
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti	-	-	-
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	-	-	-

Valsts iepirkumi

Valsts kasē iepirkumus veic saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu, piemērojot atklātu konkursu, sarunu procedūru vai iepirkumu saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 9.pantu. Iepirkuma veikšanai Valsts kases pārvaldnieks ar rīkojumu izveido iepirkuma komisiju, kura ir kompetenta tā iepirkuma jomā, par kuru slēdz līgumu. Iepirkumus reģistrē un līgumu izpildi kontrolē Centralizētajā resursu vadības sistēmā *Horizon*. 2017.gadā Valsts kase veica 12 iepirkumus (neskaitot iepirkumus līdz 10 000 euro) un to rezultātā noslēdza līgumus par 3 176 146 euro bez PVN.

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

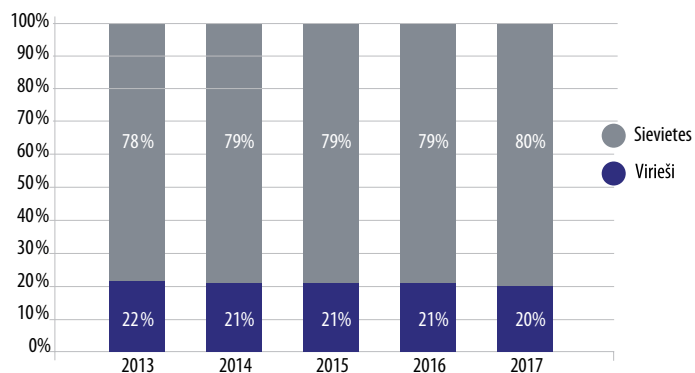
6.2. Personāls un personāla vadība

Valsts kasē 2017.gadā bija 191 amata vieta, t.sk. 175 ierēdņu amati un 16 – darbinieku. Vidējais nodarbināto skaits, ieskaitot ilgstošā prombūtnē esošos ierēdņus un darbiniekus, 2017.gadā bija – 192, t.sk. 176 ierēdņi un 16 darbinieki.

Valsts kases personāla procentuālie rādītāji pēc vecuma un dzimuma 2017.gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, nav būtiski mainījušies (sk. 24. un 25.attēlu).

24.attēls.

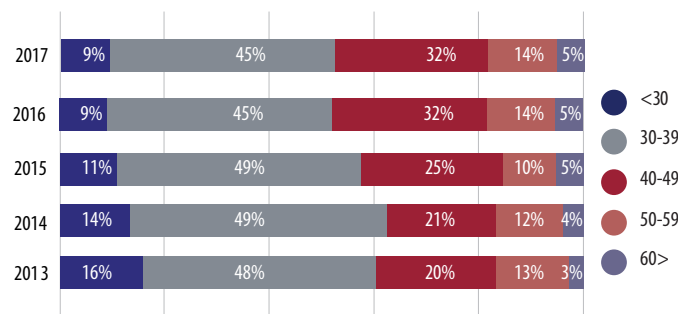
Valsts kases personāla sadalījums pēc dzimuma (2013.–2017.gads) (%)

Valsts kase apvieno sevī gan valsts pārvaldes iestādes, gan banku sektora darbam raksturīgās funkcijas ar dinamisku un jauniem izaicinājumiem piesātinātu darba vidi. Valsts kasi kopumā raksturo vidēji zema personāla mainība un augsts darba stāžs, kas liecina par darbinieku lojalitāti Valsts kasei kā darba vietai. 2017.gadā personāla procentuālā mainība bija 10% no faktiski strādājošajiem darbiniekiem, kas, salīdzinot ar 2016.gadu, ir ievērojami augusi, un skaidrojama ar grūtībām noturēt un piesaistīt darbam Valsts kasē augsta līmeņa profesionāļus, jo īpaši finanšu vadības jomā, sakarā ar nekonkurētspējīgu atalgojumu valsts pārvaldē (sk. 26.attēlu).

25.attēls.

Valsts kases personāla sadalījums pēc vecuma (2013.–2017.gads) (%)

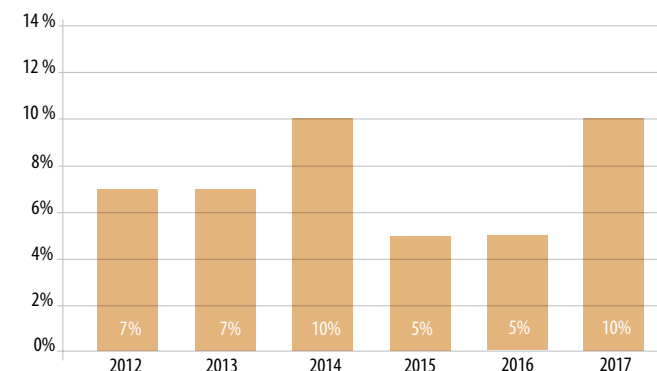

Valsts kases lielākā vērtība ir augsti izglītots un profesionāls personāls. 96% strādājošo ir augstākā izglītība (t.sk. 60% no tiem – maģistra grāds). Lai nodrošinātu profesionāla personāla piesaisti, Valsts kase sadarbojas ar augstākajām mācību iestādēm un personāla atlases uzņēmumu. Profesionāla un objektīva personāla atlases procesa nodrošināšanai izveido konkursa komisiju, kura vairākās kārtās, izmantojot strukturētus kritērijus pretendentu vērtēšanai (punktu sistēmā), organizējot praktiskos pārbaudes uzdevumus un pārrunas, atlasa piemērotākos pretendentes. Pārskata gadā valsts civildienesta vai darba tiesiskās attiecības ar Valsts kasi nodibināja 14 speciālisti.

Mācību vajadzības izvērtē un nosaka, ņemot vērā iestādes stratēģisko virzību, struktūrvienību funkcijas u.c. kritērijus, kas pamato mācību nepieciešamību efektīvai darba uzdevumu izpildei, apstiprinot kārtējā gada Mācību plānu. Mācību procesa organizēšanā Valsts kase turpina meklēt labākos risinājumus nodarbināto profesionālās attīstības un kompetences paaugstināšanai, organizējot gan lielākām Valsts kases darbinieku grupām pielāgotas mācības, gan nodrošinot individuālas mācību iespējas.

26.attēls.

Personāla mainība (2012.–2017.gads) (%)

Valsts kases darbības stratēģijas izstrādei organizēts Stratēģiskās vadības un plānošanas seminārs moderatoru vadībā, identificējot iespējamus jaunus Valsts kases stratēģiskos darbības virzienus, ietekmes faktorus, tendences tehnoloģiju jomā, kas ietekmē finanšu nozari, tendences pakalpojumu nozarē, pārskatot Valsts kases misiju un vīziju un apkopojot ieteikumus turpmākajiem soļiem Valsts kases stratēģiskajā virzībā.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados aktuālas bija arī darbinieku pašu organizētās mācības kolēģiem: par informācijas drošību, darbības nepārtrauktību, tīmekļa lietojumu drošību programmētājiem un testētājiem. Jauno darbinieku dienās darbinieki iepazīstas ar Valsts kases funkcijām, stratēģisko virzību, risku vadības un informācijas drošības politiku u.c. darbam nepieciešamo informāciju.

Valsts kases darbība 2017.gadā

6. Valsts kases kā valsts pārvaldes iestādes pārvaldība

6.3. Kvalitātes, risku un informācijas drošības pārvaldība

Valsts kases kvalitātes vadības sistēma kopš 2006.gada ir sertificēta atbilstoši starptautiskā standarta ISO 9001 "Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības" prasībām. Šo gadu laikā ir ieviesta un efektīvi uzturēta Valsts kases procesu vadība un uzraudzība, iestādes mērķu plānošana un sasniegšana, ārējo un iekšējo faktoru ietekmes pārraudzība, risku vadība, komunikācijas procesu organizētība, ieinteresēto pušu apzināšana un to prasību iekļaušana iestādes darbības procesos, kā arī darbinieku profesionalitāte, iesaiste un informētība par vadības lēmumiem.

Būtiska Valsts kases vadības procesu sastāvdaļa ir risku vadība, kas sekmē Valsts kases mērķu sasniegšanu un efektīvu procesu un projektu pārvaldību. Risku vadība Valsts kasē ir vērsta uz risku apzināšanu un samazināšanu līdz pieņemamam līmenim, potenciālo iespēju izmantošanu un labas pārvaldības principu ievērošanas sekmēšanu.

Lai nodrošināt augstu Valsts kases sniegto pakalpojumu kvalitāti un drošību, īpašu uzmanību pievēršot informācijas apstrādes sistēmu darbības stabilitātei un uzticamībai, kopš 2014.gada, kā viena no Valsts kases izvirzītajām prioritātēm ir noteikta informācijas drošības pārvaldība.

2017.gada februārī atbilstoši standarta ISO 27001:2013 un ISO 9001:2015 prasībām sertificētas integrētās Valsts kases kvalitātes vadības un informācijas drošības pārvaldības sistēmas, t.sk. pirmo reizi vērtējais Grāmatvedības uzskaites pakalpojums un tā attīstīšana.

2018.gada februārī sekmīgi noritējis Valsts kases integrētās vadības sistēmas uzraudzības audits. Auditori īpaši uzsvēra, ka ieviestā vadības sistēma ir efektīvi uzturēta un pārraudzīta, notiek ārējo un iekšējo faktoru ietekmes pārraudzība un risku vadība, iekšējie auditi tiek plānoti un norit atbilstoši plānam.

Valsts kasē ir sertificētas visas pamatdarbības jomas: Valsts budžeta izpilde, Valsts parāda un naudas līdzekļu vadība, Valsts aizdevumu un galvojumu vadība, Eiropas Savienības fondu un ārvalstu finanšu palīdzības maksājumu un sertifikācijas iestādes funkciju realizācija un Grāmatvedības uzskaites pakalpojums.

6.4. Iekšējās kontroles sistēma

Valsts kases iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, pamatojoties uz visaptverošiem iekšējās kontroles sistēmas pamatelementiem: kontroles vidi, darba izpildes novērtējumu, risku vadību, kontroles aktivitātēm, uzraudzību, efektīvu informācijas apriti un savstarpēju komunikāciju.

Kontroles vides kultūru Valsts kase ir izveidojusi, nodrošinot darbības atbilstību kvalitātes vadības sistēmai un ētikas kodeksam, veicinot darbinieku iesaistīšanos iekšējās kontroles sistēmas pilnveidošanā. Valsts kasē ir ieviesta tāda organizatoriskā struktūra, kas skaidri nosaka atbildību, pilnvaras, pienākumu sadali un atskaitīšanās kārtību.

Valsts kasē risku vadība un kvalitātes vadība ir integrētas ikdienas darbībā un projektu vadībā, kas virza Valsts kases kontroles aktivitātes no korektīvām uz preventīvām. Valsts kases procesi un to īstenošanā realizējamās kontroles ir noteiktas iekšējās kvalitātes vadības sistēmu reglamentējošos dokumentos.

Iekšējās kontroles sistēmas uzraudzību Valsts kase veic, pielietojot procesu vadības pieeju, mērot procesu snieguma rādītājus, izmantojot stratēģiskās vadības procesu, analizējot Valsts kases darbības rezultātus, veicot iekšējos auditus, ieviešot auditu un citu novērtējumu rezultātā sniegtos ieteikumus iekšējās kontroles sistēmas darbības pilnveidošanai.

2017.gadā veiktie iekšējie auditi, kā arī auditu ieteikumu ieviešanas gaita liecināja, ka Valsts kases iekšējā kontroles sistēma darbojas labi un kopumā novērtētās kontroles ir atbilstošas, pietiekamas un efektīvas, kas sniedz pietiekamu pārliecību, ka Valsts kases riski tiek vadīti un iestādes mērķi tiek sasniegti.

Iekšējās kontroles sistēma palīdz nodrošināt iestādes izvirzīto uzdevumu izpildi atbilstoši stratēģiskajiem mērķiem un saskaņā ar ārējos un iekšējos normatīvajos aktos un dokumentos noteiktajām prasībām.

Valsts kase pastāvīgi pilnveido procesus, ņemot vērā labākās prakses piemērus un finanšu sektora organizāciju pieredzi.

Valsts kases darbība 2017.gadā

Komunikācija ar sabiedrību

Pasākumi sabiedrības informēšanai un izglītošanai

Valsts kases tēlu veido profesionāli veikts komandas darbs, kopīgi radot iestādi, kurai uztīcas un kuru novērtē.

Ņemot vērā Valsts kasei deleģētās funkcijas, Valsts kases komunikācija galvenokārt ir vērsta uz starpiestāžu pakalpojumu sniegšanu, klientu un citu ieinteresēto pušu⁴⁸ informēšanu, kā arī mērķtiecīgu sadarbības partneru attiecību vadību – informācijas sniegšanu ārvalstu un starptautiskajām finanšu institūcijām, kredītreitinga aģentūrām un vērtspapīru investoriem, kuri izmanto Valsts kases sniegto informāciju par valsts parāda vadību, rezultatīvajiem rādītājiem un nākotnes tendencēm un aktualitātēm Latvijas finanšu sektorā.

Valsts kases komunikācijas procesus būtiski ietekmē valsts sociālpolitiskie un ekonomiskie apstākļi: Valsts kase turpina būt notikumu epicentrā, aktuāla ir plašsaziņas līdzekļu un sabiedrības interese par Valsts kases darbu, funkcijām un atbildību. Valsts kase regulāri informē par tās kompetencē esošajiem jautājumiem: sagatavo un izplata preses relīzes, sniedz intervijas un atbild uz plašsaziņas līdzekļus interesējošiem jautājumiem.

Lai nodrošinātu operatīvas un sekmīgas darbības plānojumu, radītu un uzturētu Valsts kasē labvēlīgu iekšējo komunikācijas sadarbības vidi un ar papildu aktivitātēm ārējā komunikācijā attīstītu Valsts kases tēlu, izstrādāts un izpildīts Valsts kases 2017.gada komunikācijas plāns.

2017.gadā Valsts kase nodeva ekspluatācijā mūsdienīgai komunikācijai atbilstošu tīmekļa vietni. www.kase.gov.lv. Tajā pieejama informācija par iestādi un tās funkcijām, regulāri tiek ievietota un atjaunota informācija par Valsts kases aktualitātēm, nodrošināta iespēja elektroniski uzdot jautājumus, kā arī iesniegt iesniegumu. Tīmekļa vietnes apmeklētājiem tā ir iespēja saņemt operatīvu atbildi uz savu jautājumu, bet Valsts kasei – iespēja iepazīties ar klientus un ieinteresētās puses interesējošiem jautājumiem, nepieciešamības gadījumā sagatavojot plašāku informāciju ievietošanai gan tīmekļa vietnē, gan izplatīšanai klientiem un ieinteresētajām pusēm, kā arī identificēt un novērst potenciālās problēmas.

Lai aktīvāk veidotu divvirzienu komunikāciju ar iedzīvotājiem, sadarbības partneriem un citām ieinteresētajām pusēm, tādējādi veicinot izpratni par Valsts kases kompetences jomām, Valsts kase komunicē arī sociālo mediju vietnes Twitter profilā.

Radot drošu ieguldīšanas iespēja Latvijas iedzīvotājiem – krājobligācijas, kuru būtība ir nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam iegādāties valsts vērtspapirus, tādējādi savu naudu uz laiku uzticot valstij, to iegādei izveidota tīmekļa vietne www.krajobligacijas.lv, kurā pieejama visa krājobligāciju iegādei nepieciešamā informācija un skaidrojumi.

Pasākumi sabiedrības viedokļa izziņošanai par apmierinātību ar Valsts kases darba kvalitāti un to rezultāti

Valsts kases pakalpojumu sniegšanā svarīga ir to saprotamība, operatīvitate, ērtība un vienkāršība, kā arī plānotas un koordinētas komunikācijas nodrošināšana. To panāk, analizējot klientu vajadzības un ieinteresēto pušu prasības, izmantojot mūsdienīgas informācijas un tehnoloģiju sniegtās iespējas, uz klientu orientētus apkalpošanas principus.

Lai pilnveidotu gan finansēšanas plānu apstrādes informatīvo sistēmu *ePlāni*, gan asinājumu piešķiršanas procesu, 2017.gadā Valsts kase aptaujāja *ePlānu* lietotājus. Aptaujas rezultāti liecināja par nepieciešamību turpināt mazināt administratīvo slogu, pārskatot finansēšanas plānu resursu un izdevumu sadalījumu un prasības grozījumu pamatojumu sniegšanā. 87,5% respondentu atzina, ka finansēšanas plānu un asinājumu piešķiršanas process Valsts kasē ir efektīvs (12,5% respondentu nebija viedokļa). Balstoties uz aptaujas rezultātiem un klientu sniegtajiem priekšlikumiem, 2017.gada nogalē Valsts kase *ePlānu* sistēmā ieviesa virkni jauninājumu, kā arī uzsāka priekšlikumu izstrādi budžeta izpildes procesa pilnveidošanai asinājumu piešķiršanas un izpildes jomā.

Valsts kase pateicas klientiem par viņu sniegto viedokli, kas Valsts kasei ir ļoti būtisks. Aptaujas rezultāti tiek izmantoti, lai arī turpmāk attīstītu un pilnveidotu kvalitatīvus un daudzveidīgus pakalpojumus atbilstoši labas pārvaldības un klientu apkalpošanas standartiem.

⁴⁸ Persona vai personu grupa, kas tieši vai netieši var ietekmēt vai var tikt ietekmēta Valsts kases lēmuma vai rīcības rezultātā.

Valsts kases 2018.gada attīstības prioritātes

- 1) Realizēt pasākumus valsts pārvaldes reformu ieviešanai Valsts kasē – efektīvizēt un optimizēt procesus.
- 2) Organizēt ārēju neatkarīgu Valsts kases informācijas tehnoloģiju risinājumu attīstības un uzturēšanas iespēju izvērtējumu un izstrādāt vidēja termiņa Valsts kases informācijas tehnoloģiju stratēģiju.
- 3) Sniegt grāmatvedības uzskaites centralizācijas pakalpojumu un personālvadības tehnisko risinājumu pilotprojektā iesaistītajām iestādēm atbilstoši vienotiem uzskaites pamatprincipiem, optimizējot finanšu informācijas tehnoloģiju un cilvēkresursu izmantošanu.
- 4) Pabeigt prioritārā pasākuma „Latvijas publiskā sektora grāmatvedības vadlīnijas un to piemērošanas rokasgrāmatas izstrāde (2015.–2018.gads)” ieviešanu, lai nodrošinātu Latvijas publiskā sektora grāmatvedības uzskaites un pārskatu sagatavošanas prasību harmonizēšanu ar starptautiskajiem standartiem.
- 5) Realizēt Finanšu ministrijas projektā par uzkrāšanas principa ieviešanu nodokļu uzskaitē deleģētos uzdevumus uzskaites un finanšu pārskatu jomā, kā arī vienotā nodokļu konta ieviešanā.
- 6) Pakāpeniski ieviest jaunu stratēģisko pieeju valsts aizdevumu sniegšanā un apkalpošanā.